

2732

LAIKAS

EL TIEMPO

Año del Libertador
General San Martín
1950. I. 27 - III Metai
Nr. 1 (17)

Svarbu visiems "LAIKO"

Skaitytojams

"LAIKO" FORMATAS

Pradėdamas trečiuosius metus, "LAIKAS" išeina pasipuošęs naujomis vinjetėmis ir žymiai padidėjęs. Iš žurnalo jis tampa laikraščiu, nes "LAIKAS" neįsveigiamai turi dėti vis daugiau LAIKRAŠTINES MEDŽIAGOS: proginių straipsnių ir įvairiaspalvės kronikos, be kurių jis niekada negalėtų pasidaryti masiniu lietuvių laikraščiu.

DUKART Į MĖNESĮ

Progine medžiaga greitai sensta, todėl "LAIKAS" yra priverstas padažnėti. Nuo šio numerio jis lankys savo skaitytojus dukart į mėnesį. Dėl persitvarkymų laikraščio administracijoje ir dėl spaustuvės darbininkų atostogų šis numeris pasirodo kiek pavėluotai.

15 PEŽŲ METAMS

Dėl žymaus argentinškojo pezo kritimo nuo 1950 m. pradžios "LAIKAS" Argentinoje metams kainuoja 15 pežų (atskiras nr. — 80 centavų). Tai visai nereikšminga mūsų laikraščio pabrangimo, nes užsienyje "LAIKO" prenumerata lieka ta pati (Urugvajuje 4 urugv. pežai, visur kitur — 2 doleriai metams). "LAIKAS" ORO PASTŲ

Visoje Pietų Amerikoje "LAIKA" galima gauti oro paštu, pridėnant VIENĄ DOLERĮ prie metinės prenumeratos. Tokiu būdu oro paštu siunčiamas "LAIKAS" visoje Pietų Amerikoje metams kainuoja tik 3 USA dolerius. Šiaurės Amerikoje ir Europoje oro paštu siunčiamas "LAIKAS" metams kainuoja 5 USA dolerius.

"LAIKO" ATSTOVAI

Patogumo dėlei "LAIKA" galima užsisakyti ir pinigų priėjusi per "LAIKO" Atstovus įvairiuose kraštuose:

VENECUELOJE: Juozas Kukanauza: Quinta San Francisco, Avda. Trujillo, Urb. Guacaipuro, Caracas.

URUGVAJUJE: Antanas Brazys: 26 de Marzo 3365, Montevideo. Taip pat: Vytautas Dorelis: Baltimore 1515, Peñarol, Montevideo.

ČILĖJE: Rev. Antanas Kardauskas: Augustinas 1781, Santiago de Chile.

ROSARIO: Padres Marianos: Laprida 2785. Taip pat: Pranas Makuškas: Aconquija 240, Saladillo.

BERISSO: Mykolas Tamaliūnas: Perseverancia Nueva 4612.

CORDOBA: Jadvyga Kuncaičienė: Calle 80 (José Garibaldi) 916, Barrio Inglés.

VISI Į TALKĄ

"LAIKAS" turi savo bendradarbius visose Pietų Amerikos lietuvių kolonijose, Šiaurės Amerikoje ir Europoje, kurie reguliariai oro paštu siunčia jam naujausias žinias, reportažus ir straipsnius. Todėl "LAIKAS" ne tuščiai žada būti aktualus, idomus ir naudingas. Tačiau nuo skaitytojų skaičiaus priklausys, kada "LAIKAS" galės pasidaryti dar dažnesnis ir lankys savo skaitytojus kas savaitę. Todėl visus sąmoningus ir geros valios tautiečius kviečiame į didelę platinimo talką. Iš nieko neatsivandant nieko. Šiandien jau negalima sėdėti rankas susidėjus ir žiūrėti, kaip kiti dirba. Jeigu kas pats neįstengytų užsisakyti "LAIKĄ", tegu suranda bent keturius naujus metinius prenumeratorių ir gaus visiems metams "LAIKĄ" veltui.

Nauja 1000 Kartų Baisesnė Atomo Bomba

Speciali JV mokslininkų komisija prez. Trumanui pranešė, kad jau viskas paruošta naujai 1000 kartų galingesnei atomo bombai gaminti. Neseniai pasisekė surasti būdą ir priemones lengviausiojo elemento — vandenilio atomui suskaldyti. Sprogdama vandenilio atominė bomba pagamina tą patį karštį, koks yra saulėje ir žvaigždėse ir turi 1000 kartų baisesnę jėgą, negu iki šiolei žinoma sunkiausiojo elemento — uranijaus atomo bomba. Mokslininkai pabrėžia, kad negali būti nė kalbos apie vandenilio atomo superbombos panaudojimą taikingiems tikslams. Ji gali būti panaudota tik masiniam naikinimui, nes gaunama energija jokiais priemonėmis negali būti kontroliuojama. Speciali karo komisija tiria vandenilio superbombos pritaikymą karo tikslams. Jos naikinamoji galia yra tokia baisi, kad plačios apylinkės, kuriose būtų susprogdinta vandenilio superbomba, ištisais dešimtmečiais būtų užnuodytos ir neįžengiamos nė priešams nė saviesiems.

Prieš pradėdamas gaminti vandenilio superbombą, Jungtinės Valstybės mėginančios padaryti paskutinius žygius susitarti su Kremliaus valdovais dėl tarptautinės atominių ginklų kontrolės. Tam tikslui numatoma į Maskvą pasiųsti JV atominės komisijos pirmininką L. Lilienthal, kad jis paskutinį kartą asmeniškai mėgintų susitarti su Stalinu dėl tarptautinės atomo ginklų kontrolės.

Atsistatydino JV Ambasadorius Prie Vatikano

Sausio 18 d. atsistatydino prezidento Trumano specialus ambasadorius prie Vatikano Myron Taylor. Nors buv. ambasadoriui jau sukako 76 metai amžiaus, tačiau manoma, kad jo atsistatydinimą pagreitino įvairių protestantiškų organizacijų protestai ir prašymas uždaryti JV ambasadą prie Šv. Sosto. Prez. Trumanas atsistatydinimą priėmė ir dar neaišku, ar bus paskirtas naujas ambasadorius. M. Taylor savo poste išbuvo 10 metų.

EL AÑO SANMARTINIANO

El Presidente de la República, Gral. Juan D. Perón, interpretando el sentir de toda la Nación Argentina, en una brillante ceremonia realizada el 31 de diciembre de 1949, declaró inaugurado el Año Sanmartiniano, para conmemorar el primer centenario de la muerte del Gran Capitán.

El año sanmartiniano será un homenaje de gratitud, público y solemne, de toda la nación, al más grande de sus hijos. Será también un desagravio tácito; porque San Martín, al igual que tantos otros conductores de pueblos, terminó sus días en el exilio, olvidado o incomprendido por la mayoría de sus contemporáneos. Pero el justo veredicto de la historia no se hizo esperar. Una personalidad tan noble y tan grande como la de San Martín no podía quedar relegada solamente a las páginas de un texto de historia nacional. Pronto su figura fué creciendo en la estimación de

sus compatriotas, hasta adquirir contornos épicos. Y hoy día, a cien años de su muerte, la gloria del Gran Capitán desborda los límites de su patria para colocarse a la par de Washington y de Bolívar, de Vycates de la Grande y de Napoleón, entre las filas de los personajes de trascendencia mundial.

La colonia lituana de la Argentina se adhiere plenamente a este jubileo sanmartiniano. Para los lituanos, que contemplan desde este oasis de paz y de libertad a su patria lejana anegada en sangre por la saña incaudita del Monstruo Rojo, la personalidad de un Libertador les es particularmente cara y simpática.

Los lituanos residentes en la Argentina se complacen en saludar desde estas páginas al noble pueblo argentino, augurándole cordialmente progreso y prosperidad, bajo la inspiración suprema de los ideales y ejemplos del Libertador.

Pavojingas Įtempimas Dėl Kinijos Auga

Sausio 6 d. komunistiškąją Kinijos vyriausybę oficialiai pripažino D. Britanija. Ta proga nacionalistinės Kinijos ambasadorius Londone pareiškė, kad "ateis diena, kad mes vėl būsimė relikalinę. Istorija patvirtins, kad šis D. Britanijos žygis, kurio tikslas yra buvusį sąjungininką gyvą palaidoti, jai pačiai neišeis į gerą". Netrukus po to Sovietų Sąjungos atstovas Jungtinių Tautų Saugumo Taryboje J. Malik pareikalavo išmesti nacionalistinės Kinijos atstovą ir pakeisti jį komunistinės Kinijos atstovu. Po įvykusių tuo klausimu debatų didelė balsų dauguma pasisakė už nacionalistinės Kinijos atstovo palikimą. Protestuodamas, sovietų atstovas išėjo iš Saugumo Tarybos ir pareiškė, kad negrįš tolei, kol nei bus pakeistas Kinijos atstovas. Tuo tarpu nacionalistinės Kinijos atstovas T. F. Tsiang pareiškė, kad jis yra vienas iš 5 didžiųjų valstybių atstovas ir gali pasinaudoti

veto teise tuo atveju, jeigu būtų nubalsuota išmesti jį iš Saugumo Tarybos.

Atsilygindami už vakariečių pasipriešinimą įsileisti komunistinės Kinijos atstovą į Jungtinių Tautų Organizaciją, komunistinės Kinijos policija įsiveržė ir okupavo Jungtinių Valstybių, Prancūzijos ir Olandijos konsulatų Pekine, Schanchajuje ir kituose jų kontroliuojamuose Kinijos miestuose. Į šią pažeminantį tarptautinių teisių pažeidimą Jungtinės Valstybės reagoavo žaibo greitumu. Per britų ambasadorių buvo įteikta labai griežta protesto nota ir tuojau atšaukti visi amerikiečių diplomatai iš komunistinės Kinijos.

Tuo pačiu metu iš Formozos salos Chiang Kai Sheko vadovaujama nacionalistų aviacija nuolat bombarduoja komunistų laivus, kuriuos šie koncentruoja invazijai į Formozos salą, ir blokuoja uostus.

Naujas Atominis Sprogimas Sov. Rusijoje

Špionažo žurnalo "INTELLIGENCE DIGEST" redaktorius Kenneth de Courcy, kuris dar prieš prez. Trumaną paskelbė pirmąjį atominės bombos sprogimą Sovietų Sąjungoje, sausio 8 d. vėl paskelbė, kad pagal jo turimus neabejotinus davinius sausio 7 d. 24 val. naktį Rusijos laiku Sovietų Sąjungoje įvyko naujas atominis sprogimas. De Courcy pareiškė, kad sprogimas įvyko tarp Ata ir Sinkiang, centrinėje Azijoje. Pažymėtina, kad De Courcy, kuris minėtąjį špionažo laikraštį leidžia kartu su atsargos viceadmirolu Freeman, jau sausio 5 d. rašė, kad artimiausiomis dienomis Sovietų

Sąjungoje įvyks naujas atominis sprogimas. Dėl suprantamų priežasčių oficialūs slugsniai apie šią naują atominį sprogimą griežtai tyli.

Vasario 28 d. Britanija Renka Naują Valdžią

Sausio 11 d. D. Britanijos ministrų pirmininkas Clement Attlee paskelbė, kad visuotiniai D. Britanijos rinkimai įvyks vasario 23 d. Tuojau po to prasidėjo karšta priešrinkiminė kampanija tarp laboristų ir konservatorių, kurių vadu yra Winston Churchill.

LIETUVA JT DEBATUOSE

VLIKo memorandumo medžiaga JTO diskusijose

(JT — Jungtinės Tautos; JTO — Jungtinių Tautų Organizacija; VLIK — Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas; SS — Sovietų Sąjunga; JV — JAV — Jungtinės Amerikos Valstybės. — Red.)

Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių vardas vis drąsiau ir garsiau pasigirsta ne tik tarptautinėje spaudoje, bet ir sprendžiamuose tarptautinės politikos centruose. Lietuvos ir kitų SS pavergtųjų kraštų vardas jau ne tik be baimės galima minėti JTO kuluaruose, bet jis girdimas ir JTO visumos susirinkimo posėdžiuose. Jis JTO oficialiųjų vertėjų kartojamas anglų, francūzų, ispanų, kinų ir rusų kalbomis. Pastarojoje JTO visumos sesijoje ne tik mažųjų, bet ir didžiųjų valstybių delegatai jau visai atvirai sovietams prikišo jų imperialistinio pavergimo aukas ir jų vykdomą pavergtose valstybėse genocido nusikaltimą. Did. Britanijos delegatas Cerley Smith išstojo jau ir su konkrečiu reikalavimu, kad SS leistų JT Organizacijai inspektuoti deportuotųjų stovyklas. JTO Visumos Susirinkimo diskusijose ne tik buvo minimas Lietuvos vardas, bet ir naudojama VLIKo memorandumo, per Lietuvos Įgaliotąjį Ministrą Washington 1949 m. lapkričio 2 d. įteikto, medžiaga. Lapkričio 29 d. posėdyje Višinskis ilgai dėstė SS "taikos politi-

ką". Tarp kita ko jis pasakė: "1929 metais Sovietų Sąjunga ėmėsi priemonių, kad tučiuojau įsigaliojūt šis (Kellogo) paktas. Šios priemonės pirmoj eilėj liėdė SS santykius su Lenkija ir SS santykius su Lietuva..." Tačiau toliau dėstydamas savo išvadžiėjimus dėl 1939 m. SS "nepuolimo sutarties su Vokietija", Višinskis tylomis aplenkė Baltijos valstybes. Višinskiui sekunduodamas Varšuvos delegatas Wierblowski pareiškė: "Mūsų visas kraštas dėkingai atsimenta ir visada dėkingai atsims didvyrišką sovietų tautos kovą ir sovietų karius, kurie grąžino Lenkijai nepriklausomybę ir kurie išgelbėjo mūsų kraštą nuo pražūties. Mes būsimė amžinai dėkingi SS už jos paramą ir bendradarbiavimą, kuris gelbėjo Lenkijai atgauti savo istorines žemes prie Oderio ir Dniepro..." Višinskio ir Wierblowski iššūkis neliko be atgarsio. Jau tame pat posėdyje Prancūzijos delegatas Chauvel tarp kitko pareiškė: "Ir tuo pat metu ką darė SS su savo (karinėmis) pajėgomis? Nuo

1939 m. rugpiūčio 23 d. — kalbant tik apie Europą — SS prisijungė didžiąją dalį Lenkijos teritorijos, Lietuvą, Estiją, Latviją, Karely Sasmą, Viipurį, Petsamą, Besarbiją, šiaurės Bukoviną, Rytprūsius ir Ruteniją". Tada Višinskiui talkon išėjo "Ukrainos" delegatas Manuilskis (tas pats, kuris 1918 m. Rusijos derybose su Ukraina buvo Rusios delegacijos narys). Jis pareiškė, kad SS nieko nėra užgrobusi, o tik "eilė Rytų Europos kraštų išslydo iš kapitalizmo orbitos ir susikūrė liaudies demokratinius režimus". SS niekad esą nieko nepuolusi, bet "kaip tik atvirksčiai, SS buvo už pulia (1918.) iš Murmanskio angų, iš Tol. Rytų — amerikiečių ir japonų, iš pietų — anglų ir prancūzų koalicijos, iš Kaukazo — anglų ir turkų ir iš vakarų — vokiečių, lenkų, baltųjų suomių, baltiečių samdinių (Baltic mercenaries)..." Užsipuldamas "anglosaksų bloką", Manuilskis taip bylojo: "Juo labiau šitie tarakonai, vabalai ir utėlės siunta, juo labiau jie išduoda savo silpnumą". (Tęsinys 2 psl.)

LIETUVA JT DEBATUOSE

(Tęsinys iš 1 pusl.)

Gruožio 1 d. posėdyje Čilės delegatas Hernandez Santa Cruz, paremdamas francūzų Chauvel, pareiškė:

"Išskiriant labai keistą nors suprantamą stalininio tikėjimo išpažinimą, kurį čia antradienį (lapk. 29) padarė Lenkijos delegatas, apskritai sovietinė asis į debatus nieko nauja neinesė. Atvirksčiai. Mes turėjome klausytis penkių sovietinių delegacijų vėl ir vėl iš naujo kartojamus kaltinimus, esą demokratinės valstybės, vadovaujant Jungtinių Valstybių ir D. Britanijai rengia prieš SS karą — tuos pačius kaltinimus, kuriuos Visumos Susirinkimo Pirmoji Komisija atmetė tokia didele balsų dauguma kokios anksčiau ginčijamais klausimais neteko matyti. Nepaisant to, kad jos (tos 5 sov. deleg.) daug valandų kalbėjo, jos vistiek išlaikė iškalbingą tylą dėl visų tų konkrečių faktų ir kaltinimų, kurie buvo iškelti, o jei ką atsakė, tai taip, kad niekas nebuvo įtikintas... Buvo tokie kaltinimai: 1. SS geografiškai prasiplėtė Lietuvos, Estijos ir Latvijos saskaiton, Lenkijos, Čekoslovakijos ir Rumunijos teritorijų saskaiton. Sovietų ekspansija į vakarus eina per rytinę Vokietiją ir interencijos Jugoslavijoje keliu... 12. Ji (SS) izoliavosi nuo bet kurio kontakto su civilizacija, nuaidama taip toli, kad net užgynė savo piliečiams vedys su sveltinšiais ir atsisako išleisti iš SS moteris, ištekėjusias už kitų valstybių piliečių".

Čilės delegato kalba buvo įdomi. Jis citavo Markzą, Engelsą, Lenina, Stalina. Po jo kalbėjo Kanados delegatas, užs. reik. ministeris Lester Pearson, be ko kita pareiškėdamas:

"...Jei betgi p. Višinskis tikrai nori šį taikos labai nuveikti, jis turėtų mėginti įtikinti savąją vyriausybę, kad toji atkreiptų savo dėmesį į pasaulyje vyraujančią šio naujojo (sovietinio) imperializmo baimę ir į susirūpinimą, kuris yra gilus ir plačiai pasklidęs, dėl jos (SS) savo įtakai plėsti naudojamų metodų ir dėl tuose metoduose glūdinčios grėsmės taikai. SS įtakos sferon — naujojo sovietinio imperijos — įterpta daug tautų, kurios anksčiau turėjo savąsias laisvas vyriausybes: suomių, estai, latviai, lietuviai, lenkai, rumunai... Visas p. Višinskio ir p. Manuilskio aistringas iškalbingumas negali mus įtikinti, kad šios tautos, savo laisva valia, patikėjo savo likimą ir savo žmones Sovietų Sąjungai. Pats faktas, kad SS vyriausybė randa reikalinga atskirti (cut off) šiuos teritorijų gyventojus nuo bet kurių normalių santykių su kitais kraštais ir iškraipyti bei manipuliuoti informacijas apie kitas tautas, kad sukurtų nesuspriamtą ir baimę, mūsų akyse įtikinančiai įrodo priešingą padėtį. Sovietinei įtakos sferai sukurti ir palaikyti naudojami metodai pavertė ją viena nepastoviausių, neramiausių ir sprogtamiausių pasaulio sričių. Tas sudaro slepiantį pavojų taikai (pressing danger to peace). To įrodymas kasdien prieš mus stovi. Tūkstančiai žmonių iš Baltijos kraštų ištremiti iš savo namų (Thousands of people from the Baltic countries have had to be expelled from their homes). SS maršalas tapo Lenkijos apsaugos ministru... Padėtis yra pasibaisėtina. Mano karšta viltis, kad, prisidėdama prie pasaulio taikos, SS vyriausybė mes savo agresyvine interencija kitų kraštų reikaluose. Kitose pasaulio dalyse tautos atgauna laisvę susitaikymo ir derybų keliu. Jei SS atleisti savo griežtus varžtus savo pakraščiu tautoms, kad jos vėl laisvai galėtų nusipreči savo santykiams su savo didžiaisiais kaimynais, tai mes visi laisviau atsivėptume. Mes nenorime matyti pasaulį trečią kartą skandinamą kare dėl neramumu Balkanuose arba Rusijos pasienio kraštuose".

Iš šios sunkius kaltinimus Sovietų Sąjungai Višinskis tegalėjo pareikšti:

"Isterikams aš neatsakinėsiu... Aš turiu pareikšti, kad niekad SS politikoje nebuvo jokio prieštaravimo tarp žodžių ir veiksmų...".

Dar ašresnių atsikirtimų prieita svarstant DP problemą. Gruodžio 2 d. d. delegatas Stepanenko reikalavo "repatriuoti visus DP į jų tėvynes". Jis skundėsi, kam Vokietijoje veikia "visokie fašistiniai ir profašistiniai komitetai, kaip kad Baltų Komitetas... purvina fašistinė spauda... karo nusikaltėliai... išdavikai..." Gruodžio 3 d. panašiai kalbėjo "Ukrainos" delegatas Voina.

Pagal jį Hitlerio ištremitiesiems grįžti neleidžia britai ir amerikiečiai. Jie taip pat g'oboją "karo kriminalistus ir kvislingus..." SS delegatas, SS atstovas Washingtone, Paniuškinas pareiškė, iš JV spaudos patyręs, kad jos "pastaruoju metu išleidžia istisus transportus DP iš Europos", tai esąs "neteisėtas įkurdinimas" ir "šnipinėjimo darbas".

Dėl šiuo sovietinių delegatų pareiškimų kietai pasisakė D. Britanijos delegatas Corley Smith:

"1939 metais sovietų armija įžengė į Lenkiją. Aš nenoriu ginčytis dėl politinių ir karinių to žingsnio priežasčių".

Tačiau to sovietų žygio į Lenkiją pasekmė — pabėgėliai, kurie nenori grįžti. Paragavę Sibiro kalėjimų, lenkai nebebori grįžti į rusų kontroliuojama Lenkiją, — aiškino Corley Smith.

"Ta pati tiesa, galiu tvirtinti, tinka ir Baltijos tautoms. Sovietinės pajėgos įsiveržė (invaded) į tris mažas Baltijos respublikas ir tučiuojau po tos invazijos dideli baltiečių kiekiai — estai, latviai ir lietuviai — buvo deportuojami į SS. Po to atėjo nacių invazija, po kurios kaip nugalėtoja vėl sugrįžo sovietų kariuomenė. Nuo to laiko deportacijos tebesitiesa (continued ever since). Deportuojama iš Baltijos valstybių į priverčiamą darbo stovyklą Urale, Arktiko srityje ir Sibire..."

Čia Corley Smithą pertraukė iš vietos SS delegatas Paniuškinas:

"Aš noriu iškelti tvarkos klausimą".

Pirmininkas: "Ponas Paniuškinas, Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos delegatas, kalbės Visuotiniam Susirinkimui tvarkos klausimu".

Paniuškinas: "Jungtinės Karalystės delegatas negali paneigti faktų, kuriuos SS delegatas pareiškė, kad Jungtinė Karalystė per savo organus vakarų Vokietijos ir Austrijos zonose atlieka kriminalinį darbą. Tepaneigia britų delegatas tai, kas SS delegato buvo pavyzdžiais nurodyta. Jūs, britai, kurių organai vakarų Vokietijos ir Austrijos zonose sudarė darbo batalijonus ir sąrgybų kuopas, kurios vykdo taktinius pratimus, prieš ką jūs šią kariuomenę rengiate? Atsakykit šį humanišką klausimą. Jūs pasakėt, kad nenorit kalbėti apie politinius ir kitokius tikslus ryšium su čia svarstomu klausimu..."

Pirmininkas: "SS delegatas prašė ba'so tvarkos klausimu. To tvarkos klausimo jis dar neišskėlė. Pirmininkas nori, kad tas klausimas dabar būtų iškeltas".

Paniuškinas: "Aš pasakysiu kelis žodžius dėl Jungtinės Karalystės delegato suminėtu Latvijos, Lietuvos ir Estijos. Tas neturi jokio ryšio su diskutuojamu klausimu ir aš jį (britų delegatą) prašyčiau šiu klausimų neliesti. Istorija patvirtino, kad latviai, lietuviai ir estai drauge su kitais SS žmonėmis gynė savo kraštą nuo fašistinio antplūdžio".

Pirmininkas: "Ponas Paniuškinas tvarkos klausimo neišskėlė. Toliau kalba Jungtinės Karalystės delegatas Corley Smith".

Paniuškinas išsišokimo pertraukė savo kalbą tesdamas Corley Smith toliau be kita ko pareiškė: "...SS delegatas turi teisę paneigti, ką aš esu pareiškęs apie žmonių trėmimus iš Baltijos valstybių. Bet aš turiu skaičius — detalius skaičius — jų tuo tarpu aš neketinu pateikti Jungtinių Tautų Visumos Susirinkimui ryšium

Komunistai Suomijoje Vėl Pralaimėjo

Sausio 18 d. tapo paskelbti Suomijos prezidento rinkimų daviniai. Naujuoju Suomijos prezidentu 170 balsų prieš 130 tapo išrinktas ligisolinis Suomijos prezidentas Juho K. Paasikivi, kurio vyriausybė tik ką buvo atsisakiusi išduoti Sovietams 300 tariamų "karo nusikaltėlių". Mažiausia balsų gavo komunistų kandidatas Mauno Pekkalo.

Stalinas ir JT Organizacijos Tėvas...

Kas yra buvęs rusų okupuotoje Lietuvoje, tam nenauijama, kad bolševikai jokios kalbos ar straipsnio negali baigti, nepagarbinę Stalino, kaip visų tautų draugo, mokytojo ir tėvo. Todėl tenai niekas nesistebėjo, kai sovietų radio, kalbėdamas apie Jungtinių Tautų Organizaciją, pavadino Stalina jos sumanytoju, kūrėju, na ir... tėvu. Nustebo tik tokia "žinią" išgirdęs kultūringasis vakarų pasaulis, kuriam yra gerai žinoma, kiek vargo turėjo šios organizacijos sumanytojas Cordell Hull, kuris kaip JV Sekretorius prezidento Roosevelto 1943 metais buvo nušiuostas į Maskvą įtikinti Stalina, kad prisidėtų prie Jungtinių Tautų Organizacijos.

Šventieji Metai

Kalėdų išvakarėse, gruodžio 24 d. su inatinomis iškilėmis buvo paskelbti 1950 Šventieji Metai. 36 valstybių diplomatai ir daugiau kaip milijonas tikinčiųjų iš viso pasaulio sekė išpūdinęs religines apešas, kurias atliko pats Pius XII Vatikano bazilikoje ir specialiai įgaloti kardinolai kitose trejose didžiosiose Romos bazilikoje. Šventųjų Metų kalbė apie Poniežius kreipėsi iš viso pasaulio tikinčiųjų sius, kviesdamas padvigubinti maldas už klvstančiųjų grįžimą prie Dievo. Tik per Dieva veda kelias į tikrąją taiką ir laimę. Savo prikybėje ir egoizme nutolę nuo Dievo, tautos nepasimoko iš savo nelaimių. Dieva apleidusiai žmonijai gresia savizudybė pačios pasigamintais ginklais.

IR BULGARIJA TURI SAVO ROKOSSOVSKI

Spaudos žiniomis neseniai paskirtas naujasis Bulgarijos Vyriausiojo Kariuomenės Stabo viršininkas gen. Assen Grekov yra svetima pavardė prisidengęs sovietų generolas Konstantin Trojanovski, buvęs maršalo Malinovskio stabo karininkas.

su įvairiais masiniais trėmimais, kurie ten vyko (...I do not propose to give to the Assembly now with regard to the various mass deportations which have taken place there). Aš tik sudėjau juos, pasakydamas, kad kažkas apie milijonas su puse žmonių iš tų trijų mažųjų Baltijos valstybių, mūsų žiniomis, buvo ištremita. Jei SS delegatas tatau neigia, tai kaip bus su reikalo ištyrimu? (if the Soviet Union representative denies that, then, how about an investigation?) SS delegatas, Lenkijos delegatas, ir kiti Rytų Europos kaltino, kad Jungtinės Karalystės vyriausybė savo krašte blogai traktuoja DP, kad mes juos išnaudojame kaip pigią darbo jėgą, kaip vergų darbo jėgą, kad mes neleidžiame jiems grįžti. Aš paneigiau tuos kaltinimus. Aš padėjau savo kortas ant stalo ir ne viena kartą, bet keliais atvejais: JT Visumos paskutinės ir dabartinės sesijos metu. Tą pat yra padarė ir kiti mano delegacijos nariai. Mes teigiame štai ką: jei šio susirinkimo atstovai tiki kaltinimams, kad Jungtinė Karalystė blogai traktuoja DP ir neleidžia jiems grįžti, tai teatvyksta jie į Jungtinę Karalystę ir tepamato patys. Tepavaiškėioja, teplanko bekuriusius mūsų DP "hostelius". Tekeliauja ir patys teistitina. Tie žmonės pas mus nėra laikomi už spygliuotų vielų. Kulkosvydžių ten nėra. Slaptoji policija jų nesaugo. Jūs galite vykti į jų "hostelius" ir patys tai pamatyti. Aš kartuju

Ivykiai ir Išvados

Jau toks žmonių palinkimas: senuosius metus palydint mesti žvilgsnį į ateitį ir ateitį. "Laiikas" duos visą eilę trumpų apžvalginių straipsnelių, kuriuose bus priminta mums įdomūs tarptautiniai ir lietuviški įvykiai.

Tarptautiniu politiniu požiūriu 1949 metai nebuvo nei ramūs, nei aiškūs, nei laimingi — ypač Lietuvai ir jos kaimynams. Gal niekad tiek nešnekėta apie taiką, kai tuo pačiu metu taip atkakliai ruošiasi karui.

Du mi'žinai — JAV ir SSSR su savo sąjungininkais visais frontais rengiasi žutbūnei kovai. Praėjusius metus, taigi, reiktu pavadinti nei taikos nei karo laikotarpiumi.

NAUJAS KOMUNISTŲ DIENRASTIS

Uždarius Argentinos komunistų dienraštį "LA HORA", partija išleido naują dienraštį Avellanedoje "PUEBLO UNIDO". Tai rodo, kad komunistai puikiai supranta spaudos ir propagandos reikšmę savo pragaištingiems tikslams siekti. Pažymėtina, kad ir raudonieji lietuvių agitatoriai vietoj uždarytosios "VIENYBES" leidžia "TE-VYNYNE", pilną fantastiškų ir naičių vapoliojimų apie Sovietų Sąjungą ir jos "išlaisvintą" Lietuvą, kurių jie nė matė nė girdėjo. Iš tikrojo komunizmo pragaro išrūkusiems lietuviams tas įkyrus kruvinų tautos žudikų garbinimas ir į nebūtus dalykus šventas įtikėjimas atrodo kartu tragiškas ir komiškas. Tiesiog reikia stebėtis, kaip keletas okupantų apmokamų agitatorių sugeba pripūsti miglų ir į protingas lietuviškas galvas. Tačiau miglos pamažu jau sklaidosi ir atrodo, kad maskolikiškiems agitatoriams netrukus nebeliks vietos lietuvių tarpe.

46 KALBOM APIE LIETUVĄ

Anglijos radio stotys (BBC) 46 kalbom paskelbė pranešimą apie VLIKo išeitą notą Jungtinių Tautų Organizacijai, kurioje protestuojama prieš sovietų vykdomą lietuvių tautos naikinimą (genocidą) okupuotoje Lietuvoje. Notoje esą įrodoma, kad sovietams Lietuvą okupavus jau apie ketvirtadalį lietuvių tautos (800.000) ištremita priverstiniesiems darbams į Sibirą. BBC radijas ta proga priminė pasauliui, kad iki šiolei nei Anglija, nei JAV Lietuvos pripungimo prie Sovietų Sąjungos nepripažino. Abiejuose kraštuose tebeveikia Lietuvos pasiuntinybės. Apie VLIKo skundą plačiai rašė ir viso pasaulio spauda.

savo kvietimą čia bet kuriam delegatui, kuris tiki, kad mes skriaudžame Jungtinėje Karalystėje DP, — nuvykite ir pamatykite patys. Tai mano siūlymas. Ar SS delegatas padarys analoginį kvietimą Visumos Susirinkimo nariams aplankyti Baltijos valstybes? Ar SS delegatas leis JT komisijai patikrinti koncentracijos stovyklas, pataisomojo darbo stovyklas, priverčiamojo darbo stovyklas — vadinkite jas kuo norite — Sovietų Sąjungoje, kaip kad Ekonominė ir Socialinė Taryba yra prašius? SS atsakymas į šį klausimą gali būti sukeltas, bet aš galiu užtikrinti Visumos Susirinkimą, kad praktiškai jis reikš gerą tvirtą "NE". Mes esame atviri inspekcijai. Mes pasirengę leisti jums ateiti ir matyti, laisvai judėti. Jei jūsų kaltinimus yra bent kiek tiesos, jūs galite tai patikrinti. Pas mus tas visas žmonėms prieinama. Mes keliskart anksčiau esame prašę tai padaryti, bet aš napastebėjau, kad SS delegatas būtų pasinaudęs mano kvietimu. Kaip lygiai aš nepastebėjau, kad jis priimtų mano kontrsiūlymą, jog Jungtinės Tautos inspektuotų priverčiamojo darbo stovyklas Sovietų Sąjungoje".

SS delegatas Paniuškinas į Corley Smith kalbą tiek teatsakė: "Aš noriu pareikšti, kad aš neketinu atsakinėti į Jungtinės Karalystės delegato provokacinį mano krašto puolimą, nes laikau tai nevertu mano orumo ir tikiu, kad niekas su sveika sąmone į tokius

tarpiu. Jie buvo "šaltojo karo" metai.

Saltuoju karu blogai vadinama idėjinė bei propagandinė kova — pasiruošimas "karštiesiems" veiksams. Vadinamame nervų kare abu priešininkai dvasinėmis ir ūkinėmis priemonėmis stengiasi įsigyti daugiau šalininkų, pasirinkti patogesnes pozicijas, sumėtyti pėdas ir atsakomybę iš anksto primesti kits kitam.

Ypatingai skubama didesniais kiekiais prisigaminoti moderniausių ginklų: atominių bombų, pasakiško greičio lėktuvų, raketinių ir bakterinių sproginių, visokių rūšių dujų.

Demokratijos draugams gilaus nerimo sukėkė žinia apie atominių ginklų bandymus kažkur Sovietų Sąjungoje. Apskaičiuojama, kad bolševikai per metus jau gali pasidaryti apie 50 atominių bombų.

Vienas amerikietis dėl to karčiai pastebėjo: "Penkeris metus laukėme kol Stalinas turės atominę bombą. Idomu, kiek metų lauksime kol tokia bomba ant Wasingtono užkris?"

Palydėtieji metai neapsėjo ir be kruvino ginklų žvangėjimo. Maskvos kurstomi, vadovaujami ir remiami raudonieji brovėsi Graikijon, užėmė Kiniją, bandė įsigalėti Indokinijoje ir kitur Azijos pietryčiuose.

Kinijos, išskyrus jos salas, žlugimas buvo pats didysis bolševizmo laimėjimas. Toks milžiniškas kraštas su 400 milijonų gyventojų! Dabar Maskvos replėse yra apie 800 milijonų vergų, taigi beveik trečdalis visos žmonijos...

Naujų metų proga Kinijos raudonajai armijai buvo duotas įsakymas artimiausioje ateityje užimti Formosą ir kitas, tuo tarpu dar laisvas, salas, taip pat beveik neprieinamą kalnų sritį Tibetą. Jei tie siekia pavyks, bolševikų milijoninės armijos apsupa Indiją iš rytų ir šiaurės.

Indija, savo dydžiu ir santvarka panaši į Kiniją, kartu su Indokinija ir Birmanija, atrodo, bus pirmutinės kariaujančio komunizmo aukos.

Raudonasis slibinas, savo vergų imperijon paglemždamas vis naujas šalis su vis daugiau milijonų nelaimingųjų aukų, diena dienan artėja prie paskutinės ribos, kur jis neišvengiamai susidurs su gyvybiniais amerikiečių, anglų ir prancūzų interesais.

Pastarieji pralaimėjo jau labai daug, bet dar ne viską. Vakariečiai sąjungininkai budi, rengiasi ir turėjo jau taip pat šiokių tokių laimėjimų.

Apie tai kitą kartą. Č.

puolimus nenorėtų atsakinėti".

O "Ukrainos" delegatas Voina dėl Smith teigimų ir siūlymų tarp kitko pareiškė:

"...Buvo laikas, kada Sovietų Sąjunga, po didžiosios spalio revoliucijos, balsavo vienisi. Bet ji balsavo tvirtai ir su pasitikėjimu. Dabar mes esame penki. Bus ir daugiau. Šitie penki balsai savo užnugary turi daug šimtų milijonų. Mus remia milijonai žmonių ne tik mūsų, bet ir tuose kraštuose, kurių atstovai čia dalyvaudami balsuoja prieš mus. Mes jų nebijom. Mes kovojom dėl tiesos ir dėl tiesos mes kovosime, kol laimėsime pergalę".

Savaime suprantama, šie JTO Visumos Susirinkimo debatai rado plataus atbalsio didžiojo pasaulio spaudoje. NYHT (Europinė laida) pirmame puslapy skelbia savo JTO korespondento P. Kihns reportažą antrašte "BRITAI REIKALAUJA, KAD RAUDONIEJI LEISTŲ ISTIRTI PADĖTI BALTIJOS VALSTYBĖSE. JIE KALTINA, KAD 1.500.000 ŽMONIŲ IŠVEŽTI PRIVERSTINĖMS DARBAMS". Jungtinių Valstybių žurnalas "AMERICA" 1942.12.17. Nr. 11. tų debatų aprašymui deda antraštę "BALTAI PAGALIAU SUSILAUKĖ UŽTARĖJŲ" ir savo aprašymą baigia: "Mes sveikiname iškalbingus ir drąsius Prancūzijos, Čilės, Kanados ir D. Britanijos kalbėtojus. Apgailestaudami atsiprašome persekiojamuosius baltus už JV delegacijos bailumą". (ELTA)

Didžiai Gerbiamas Pone Redaktoriau:

Pradedant Naujuosius ir Šventuosius 1950 metus, priimkite mūsų nuosirdžią skautišką padėką ir vaisingos ateities linkėjimus.

Mes skautai ir skautės džiaugiamės suradę Jūsų redaguojamame laikraštyje savą kampelį. Jo užvejoje stengsimės ugdyti skauto būdą, ištikimybę savo tautai, lojalumą šiam kraštui, pagalbą ir pagarbą artimui. Stengsimės išlaikyti gyvą ir tikrą skautybės dvasią, ugdydami berniuko ir mergaitės dorinę asmenybę.

VIS BUDIM!

Avellaneda,
1950 sausio 15 d.

Draugovės Štabas

SKAUTAI VAŽIUOJA IŠKILAUT

Vasario 20 d. Bs. Aires ir apylinkių lietuviai skautai važiuoja iškilaut. Bus progos pagyventi tikrai skautišką gyvenimą gražioje gamtoje, praktiškai susipažinti su skautybe ir pailsėti. Jau yra įsigytos nuosavos palapinės ir kiti reikmenys. Bus leidžiamas ir stovyklos laikraštėlis. Stovyklavimas baigsis apie vasario pabaigą.

VYČIŲ ŽODIS

Pasibaigus karnavalui, 1948 metais "Vyčių" draugija tuojau pradėjo savo kultūrinę veiklą, rengdama įvairius pobūvius neseniai įrengtoje Lietuvių Parapijos Salėje.

Dvasios Tevui Kun. S. Sapliui išvažiuojant į Jungtines Amerikos Valstijas, buvo suruoštos išleistuvės ir išteiktas pergaminas su Tėvų Marij, ir "Vyčių" parašais. Po kiek laiko "Vyčiai" suruošė tris parengimas, įvykusius su maždaug pusantro mėnesio pertrauka.

Pirmas parengimas buvo arbatėlė liet. parapijos ir "Vyčių" draugijos naudai;

antras — Motinos šventė; trečias — iškyla į Pereyra Iraola dvarą.

Mirus nario V. Mankeliūno ir klebono Kun. K. Vengro tėveliams, "Vyčių" draugija pasiuntė užuojautos telegramas.

Tokie yra žymesni "Vyčių" draugijos veikimo įvykiai, įvykusieji iki 1948 m. gruodžio mėnesio. Tolimesni veikimo žingsniai jau buvo aprašyti "LAIKE".

Kaip iš trumpo mūsų veikimo aprašymo matyti, darbo buvo padaryta nemaža, atsizvelgiant į sunkias sąlygas, mūsų organizacija vystėsi ir dirbo, pergalėdama įvairias kliūtis.

Dabartinė Vyčių valdyba

NAUJUŲ METŲ PROGA SVEIKINAME PADIDĖJUSI IR PADAŽNĖJUSI "LAIKĄ". ŠIA PROGA PRASOME PRIIMTI \$ 100.— AUKĄ KAIP MŪSŲ VIENYBĖS IR SOLIDARUMO ŽENKLĄ.

A. L. Jaunimo Dr-ja

"LAIKO RĖMĖJAI"

"LAIKO" GARBĖS LEIDĖJAI

Jonas Aukštikalnis, Motery ir Mergaičių Dr-ja "Birutė", Emilija ir Antanas Braziai, Emilija Čekanauskienė, Katalina ir inž. Jonas Čekanauskai, Konstancija Deveikienė, Bronius Eidukonis, Adolfiną M. Geigaitė ir Juozas P. Šulnis, Laimutė E. Šlapelytė-Grauzienė ir Dr. Kazimieras Grauzinis, Lietuvos Nepaprastas Pasiuntinys ir Igalios Ministras Pietų Amerikai, Adelė ir Vincas Grigaičiai, kun. STANISLOVAS GRIGALIŪNAS, Ona Kasparienė, Labdaros Dr-ja, Juozas Musteikis, inž. Jonas Ramanaukas, Pranas Ramanaukas, Paulina ir Vladas Urbiečiai.

NAUJI "LAIKO" GARBĖS RĖMĖJAI

ARG. LIETUVIŲ JAUNIMO DR-JA "LAIKO" leidimui paaukojo 100 arg. pezu, tuo išrašydama save į Garbės Rėmėjų lapą. Tai viena iš veikliausių Arg. lietuvių draugijų. Įsteigta kun. Br. Bumšos rūpesčiu 1931 m. kovo mėn., daug nuveikė lietuviškojo sąmonijimo srityje. Pirmasis jos pirmininkas Anatolis Grišonas (dabartinis Lietuvos Pasiuntinys atachė Urugvajuje) įsteigė Dr-jos vaidintojų būrelį, kuris gerai paruoštais lietuviškosios scenos veikalais kelė gimtosios šalies ilgęsi ir ugde ištikimybę savajai tautai. Jo darbą šiandien tęsia lietuviškosios radio valandėlės vedėjas ir buv. pirmasis Dr-jos sekretorius p. Zeferinas Juknevičius. Nuo 1939 m. A. L. Jaunimo Dr-ja kasmet ruošia Tėvo Dieną, pasta-to bent po keletą gražių scenos veikalų Lietuvių Salėje Avellanedoje, dalyvauja visuose Lietuvai Išlaisvinti Centro Argentinoje ruošiamuose žygiuose, per radiją ir spaudą skleidžia lietuvišką

susipratimą ir gražius lietuviškus papročius. Šiuo metu Dr-jos pirmininkas yra Jonas Žekys, sekretorius Bern. Blumbergas, išd. Kar. Misiūnas ir a. sekr. — Algirdas Padvalskis. Draugija turi virš 50 aktyvių narių.

"LAIKO" Redakcija ir Administracija nuosirdžiai dėkoja daug nusipelnusiems Argentinai lietuvių Jaunimo Dr-jai ir linki niekuomet nepailsti bendrame kelyje į aukštesnius idealus, dėl kurių verta gyventi ir kentėti.

PAULĖ IR JONAS RIMŠAI "LAIKO" leidimui paaukojo 100 arg. pezu, tuomi išrašydami į Garbės Rėmėjų eilės. Imbituba mieste (Est. Sta. Catarina, Brazilijoje) p. J. Rimša yra didelės įmonės, priklausančios "Organisação Henrique Lage", direktorius. Kartu yra vienas iš įtakingiausių Brazilijos lietuvių, turįs aukštąsias pažintis įtakinguose sluogsnuose. Gyvai domisi ir remia visa kas lietuviška. Norėdami aplankyti gimines, sausio 13 d. pp. Rimšai atskrido į Bs. Aires. Sausio 15 d. padarė vizitą "LAIKO" redaktoriui. Sausio 20 d. vėl išskrido atgal į Braziliją, pakeliui sustodami pas gimines Montevideo mieste.

"LAIKO" Redakcija ir Administracija pp. Rimšams už šią paramą taria nuosirdų lietuvišką aciu.

NAUJI "LAIKO" RĖMĖJAI
Skelbiame sekančius naujuosius "LAIKO" Rėmėjus:

Iš Venecuelos p. Sojus Apolinaras mums rašo: "Šiandien netikėtai teko susipažinti su žurnalu "LAIKAS", iki šiol jis man buvo dar nežinomas. Miela! noriu užsiprenumeruoti šį turtingu turiniu žurnalą 1950 metams. Kartu siunčiu čė-

kį 7 dolerių vertės, iš kurių 5 doleriai yra aukoms".

Urugvajuje aukojo: Benediktas Mesonis 16 ur. pezu, Eduardas Jusys 11 ur. pez., Antanas Zupka 6 ur. pez. Po 2 ur. pez. aukojo: Kun. St. Grigaliūnas (neskaitant Garbės Leidėjo aukos), Juozas Cieslinkas, Matas Bagurskas. Po 1 ur. pez.: Motiejus Boliauskas, Alfonsas Bartašiūnas, Antanas Dambrauskas, Eduardas Grėbliūnas, Vytautas Dorelis ir Pranas Tamošiūnas.

Argentinoje: Adolfas Šmitas 15 arg. pez. Po 10 arg. pez.: Andrius Ališauskas, Jonas Simanavičius, Antanas Repečka, Bruno Bučinskas. Po 5 arg. pez.: Augustinas Varšys, Matas Povilaitis, Vaclovas Rymavičius, Vincas Naruševičius, Feliksas Cicėnas, Antanas Plukas, Leonas Zeida, Ona Pažinius, Ona Bagdonienė, Kazimieras Kybartas, Pranas Dambravas. B. Rastauskienė aukojo 2.50 arg. pezo.

Visiems paskelbtiesiems ir nepaskelbtiesiems "LAIKO" Rėmėjams Redakcija ir Administracija taria nuosirdų lietuvišką aciu.

KALEDOS KORDOBOJE

Kalėdų šventėms iš Bs. Aires į Kordobą buvo nuvykęs kun. Pr. Garšva M.I.C. Gruodžio 24 d. buvo iškilmingos bendros kūčios pp. Sadukų namuose, jų 25 metų moterystės progą. Kūčių vakarieneje dalyvavo Lietuvos Ministras P. Amerikai Dr. K. Grauzinis su šeima, kun. Pr. Garšva M.I.C., Dr. J. Kuncaitis su šeima, prof. J. Staugaitis su šeima, pp. Januilai, Šimoliūnai, Meilučiai, Kalainiai (iš Rosario), Šulcai, Pr. Muižys (iš Bs. As.), p. Ražaitis ir kt.

Kalėdų 1 d. 11 val. "Sagrada Familia" bažnyčioje įvyko iškilmingos liet. pamaldos, kurių metu pritaikintą pamokslą pasakė kun. Pr. Garšva M.I.C. Giedojo puikus naujai suorganizuotas liet. choras. Įpamaldas susirinko gražus tautiečių būrys.

Po pamaldų pp. Bendinskų namuose buvo suruošti šaunūs pietūs. Svečių tarpe buvo kun. Pr. Garšva M.I.C., pp. Kuncaičiai, Vaitaičiai, Židoniai, Šimoliūnai, p. Augaitienė su dukra (iš Rosario) ir kt.

NAUJA "BIRUTĖS" DR-JOS VALDYBA

Sausio 15 d. visuotiniam susirinkime buvo išrinkta nauja Dr-jos valdyba, į kurią įeina: p. Seškienė, M. Žekienė, M. Šantarienė, M. Sturevičienė, O. Mainonienė, U. Silaikienė ir p. Bubnelienė. Į revizijos komisiją išrinktos: A. Bagdonienė, N. Paršelenė ir O. Bagdonienė. Dr-jos korespondentė — O. Bagdonienė.

Kun. Stanislovas Grigaliūnas

Kun. Stanislovas Grigaliūnas yra šio "LAIKO" nr. Carbės Leidėjas. Gimęs 1902 liepos 5 d. Dvarininkų km., Radviliškio valsč., Šiaulių apskr., 1920 m. baigė Šiaulių gimnaziją. 1927 m. Kaune baigė Vytauto Didžioji universiteto teologijos fakultetą licencijato laipsniu. Iki 1930 m. ėjo Šilalės parapijos administratoriaus pareigas. 1930 — 1933 eina atsakingas Telšių Dvasinės Seminarijos prokuratoriaus pareigas. 1933 paskiriamas Raudėnų klebonu. Bolševikų tardomas ir grasomas, kun. St. Grigaliū-

nas 1940 liepos 19 d. pasitraukia į Vokietiją. 1941 kovo 19 d. pasiekia Braziliją. Sao Paulo mieste suorganizuoja naują parapiją, kuriai priklauso žymūs lietuvių skaičius. Klimato sąlygų verčiamas, 1943 rugpjūčio 19 d. persikelia į Montevideo, kur eina Katedros ir San Francisco parapijos vikaro pareigas. Vėliau paskiriamas Peñarol parapijos administratorium, o 1950 m. išvakarėse pakeliamas vienos iš centrinių Montevideo parapijų — "De los Sagrados Corazones" (calle J. A. Posolo 4025 — casi Gral. Flores — Montevideo) — pildinėjimo klebonu. Nuo pat savo atvykimo į Montevideo eina Urugvajaus lietuvių kapeliono pareigas.

Be jau minėtųjų pareigų Lieuvoje kun. St. Grigaliūnas ėjo atsakingas Telšių vyskupijos Katalikų Akcijos direktoriaus pareigas ir buvo didelis geros spaudos bičiulis, "Šaltinio" ir kitų laikraščių bendradarbis — rėmėjas. Nuo pat "LAIKO" pasirodymo jis yra nuosirdus jo skatintojas, rėmėjas ir bendradarbis. Šalia religinių, kun. St. Grigaliūnas neužmiršta ir kultūrinių Urugvajaus lietuvių reikalų, nes tikroji kultūra veda prie religijos. Atrodo, kad jo iniciatyva netolimoje ateityje vienoje Montevideo radio stotyje bus įvestas lietuvių kultūrinis pusvalandis.

Reiksdama širdingą padėką, "LAIKO" Redakcija ir Administracija linki prityrusiam Urugvajaus Lietuvių Dvasios Vadui ilgą ir vaisingą metų.

Vyčiai savo metinės šventės ir 3 metų gyvavimo proga 1949 m. lapkričio 27 d. Lietuvių Aušros Vartų par. sode.

Rusai drebbina žemę...

Kuo domisi Europos spauda? Kaip atsakymas į tai, stais vienas iš tų dalykų, kuriais šiuo metu europiniai žurnalai maitina savo skaitytojus. Vokietijoje eina "Kristall" informuoja.

1949 liepos 14 Europoj, Amerikoj, Australijoj ir Rytų Azijoj suvirpa seismografai. Kažkur yra atsipalaidavusios tektoninės jėgos. Kažkur milžiniškos energijos kiekiai sprogdina žemės paviršių ir atveria bedugnes.

Tačiau telegramų agentūros tyli. Geofizikai iš savo institutų atsisako nuo bet kokių paaiškinimų. Ir jų tylėjimas juo labiau reikšmingas...

Jautriosios seismografų plunksnos šį kartą užrašė linijas panašias į aštriadantį piuklą. Tai nėra įprastinės banguojančios žemės drebbėjimo kreivės. Ir tai reiškia, kad žemė drebbėjo ne "savo valia". Kažkuriam planetos kampe įvyko atomo sproginimas.

Įtemptai registruoja dalykus šveicarų meteorologinė agentūra Ziuriche, Fordhamo Universitetas New-Yorke, žemės drebbėjimo stotis Saint Maur prie Paryžiaus. Ir visi pripažįsta tą patį: atominio sproginimo centras yra vakarinis Uralsas.

1949 rugsėjo 23 Amerikos prezidentas paskelbia pasauliui: Rusija turi atominę bombą...

1921 jaunas fizikas, Leningrado Aukštosios Technikos Mokyklos docentas atvyko pas lordą Rutherford. Sir Rutherford buvo garsios Cavendisho laboratorijos direktorius Cambridge un-te. Tai buvo pirmasis mokslininkas, kuriam pavyko dirbtinai suskaldyti

atomą. Jis buvo Nobelio laureatas ir vienas garsiausių, eksperimentinės fizikos atstovų.

Piotr Kapitza vadinosi anas jaunas rusų fizikas, atvykęs pas Rutherfordą pagilinti studijų. Sužavėtas jaunojo ruso gabumais, Rutherfordas išrūpino jam iš Royal Society profesūrą ir 15.000 svarų įrengti savai laboratorijai. — 1934 staiga atsitiko tai, ko nebuvo tikėtasi: Kapitza pasiprašė atostogų, išvyko į Rusiją ir nebe-grįžo... 1935 jis tapo Rusijos atomo-fiziku Nr. 1.

Tuo pačiu metų Aleksandras Shadanov, Mokslų Akademijos narys, gauna 100.000 rublių stalinine premija už išradimus atominėje srityje. Prasidėjo karštingos lenktynės su vakarais...

Toli pažengę rusų fizikai tyrinė iš džiaugsmo rankas, skaitydami oficialius amerikonių pranešimus (po Hiroshimos istorijos), iš kurių, jiems atrodė, jie išsifravo paskutines paslaptis: kad uraniu-mo kiekis, reikalingas atomui susprogdinti, turi sverti nemažiau, kaip 2 kg. ir nedaugiau, kaip 100 kg. Sunkenybės jiems atrodė nugaltos.

Bet po kurio laiko rusų pastangos sustojo ties negyvu tašku. Trūko pagrindinių žinių apie vadinamąjį kritišką uranumo kiekį, t. y. mažiausią kiekį, kuris reikalingas kontra-reakcijai išsukti, kad sproginimas būtų efektingas.

Laikas ir aplinkybės vertė skubėti. Rusai pasiryžo eksperimentuoti. 1945 rugsėjo 18 mokslininkų delegacija išdėstė savo šefui naujuosius planus. Pagal braižinius ir apskaičiavimus bomba turėjo būt "daug žadanti". Ji buvo nedidesnė už teniso sviedinuką. Ji atrodė vi-

sais atžvilgiais tobulesnė už amerikoniškąją, tik eksperimento metu paaiškėjo jos vienintelis defektas: ji atsisakė sprogti...

Viespačiui Kremliaus mūruose to buvo per daug. Jis davė parėdymą, kad atominės komisijos darbus prižiūrėtų Politbiuras ir slaptosios policijos šefas Berija. Rusų militarinė valdžia Berlyne buvo įpareigota "sukviesti" visus krašte gyvenančius atomo-fizikus. Slaptoji policija gauna plačiau įgaliojimus atomo špionazui. Galų gale įrengiami du požeminiai atominiai centrai.

Atominių tyrinėjimo reorganizacija atnešė vaisių. 1947 liepos 15 įvyko pirmas sproginimas. Tik nepakankamas ir neefektyvus. Mokslininkai teisinosi prieš Politbiurą ir guodėsi, — tas pats nepasisekimas 1941 buvo ištikęs amerikonus.

1948 spalį 5 seismografai buvo pirmą kartą užfiksavę kažką panašaus į atominį sproginimą Rusijoje. Kad ir kaip neapgyvendinta buvo Karakumo dykuma prie rytinių Kaspijos pakraščiu, sproginimas pareikalavo kelių tūkstančių gyvybių, jų tarpe keleta pajėgiausių atominų specialistų.

Oficialūs rusų sluoksniai pranešė apie sproginimą. Esą tai buvęs "negirdėto smarkumo žemės drebbėjimas"... Šis nepasisekęs "drebbėjimas" tačiau atvėrė rusams paskutinę paslaptį — tikslų uranumo kiekį, reikalingą bombos sproginimui. Šia paslaptimi apgin-kluoti, jie sukonstruavo antrąją bombą, kurią 1949 liepos 14 susprogdino Uralo vakaruos.

Tuo rusų atominio tyrinėjimo programa šią vasarą pasiekė tokią taską, ties kuriuo buvo pirmoji amerikonių atominė bomba, sprogiusi 1945 liepos 16 5,30 ryto Alamogordo aerodrome Naujoji Meksikoj. ELI

Mokslas + Menas + Literatūra

Lietuva Religinio Meno Parodoje

Pasikalbėjimas apie paruošiamuosius darbus su dail. P. Kiaulėnu. — Specialistai aukštai vertina lietuvių meną. — Pasiūsta 75 foto nuotraukos į Romą. — Ruošiamas pasaulinio masto veikalas apie lietuvių religinį meną.

Sventieji Metai Romoje bus ne vien tik religinio jausmo suvaidinimas, bet drauge ir kultūrinė šventė su visų tautų meno paroda ir muzikos festivaliu. Meno parodai ruošiamasi visu smarkumu. Parodoje bus ir stiprus lietuvių skyrius. Romoje juo rūpinasi kun. Dr. Vl. Tulaba su komitetu lietuviams maldininkams priimti, kurio pirmininku yra vysk. Padolskis. Amerikoje parinkti dailės kūrinius ir rūpintis kitais parodos reikalais pakviestas dail. P. Kiaulėnas, Europoje tuo reikalu palaikys kontaktą ir parinks kūrinių dail. Jonynas. Finansavimu parodos rengimo ir specialaus leidinio žmėsi rūpintis Kultūros Institutas, vadovaujamas kun. Pr. Juro. Pačią pirmąją ir labai nuostabią pagalbos ranką ištiesė Amerikos Lietuvių Taryba, vadovaujama L. Šimučio.

DIDELIS TAUTŲ PASIRODYMAS

Dail. P. Kiaulėnas jau gerokai tą darbą yra pastūmėjęs pirmyn. Paprašytas jisai sutiko atsakyti į keletą klausimų:

—Kaip didelė Vatikane bus meno paroda?

—Ji įvyks Palazzo Torlonia, dideliuose rūmuose. Paroda — pasaulinio masto. Joje dalyvaus visos katalikiškos tautos, jų tarpe ir Lietuva. Tas yra ypatingai reikšminga Lietuvai. Šią parodą prezentuos Pontificia Insigne Accademia dei Virtuosi al Pantheon. Tai aukščiausia meno institucija, kokia tik yra pasaulyje. Parodos eksponatus atrinks vieni iš pačių didžiausių meno specialistų. Vatikanas tuo reikalu labai rūpestingas, pakviečia net nekatalikus aukščiausius meno autoritetus. Todėl patekti į tokią parodą, kurioje bus išstatyti geriausi pačių garsiausių pasaulio dailininkų kūriniai, lietuviams yra didelė garbė ir Lietuvai didelė kultūrinė propaganda. Parodą ne tik aplankys daug mėgėjų, bet ir patys didžiausieji pasaulio meno specialistai.

LIETUVISKAS SKYRIUS

—Kaip vyksta atrinkimas parodai lietuviškųjų eksponatų?

—Tai gana sunkus darbas, nes dailininkai labai išsiskirstę, bet mes tikimės

turėti reikiamą pavyzdžių skaičių ir užpildyti savo kvotą. Jau pasiūstos į Vatikaną 75 nuotraukos geriausių dabarties lietuviško religinio meno pavyzdžių, visų žymesnių lietuvių dailininkų. Iš Romos atėjo nuo kun. Tulabos laiškas apie parodos rengėjų nuomonę, apžiūrėjus mūsų nusiųstas paveikslų nuotraukas: "Eksponatais patenkinti. Vienas pastebėjo, jog Lietuva netik gražiai bus atstovaujama, bet bus viena iš turtingiausių šioje parodoje". Su parodos rengėjais yra suėjęs ir ryšis mūsų pasiuntinys attaché S. Lozoraitis, Jr., ir jisai rašo patyręs iš vyriausios parodos komiteto Vatikane, kad lietuviai yra vieni iš geriausiai reprezentuojamų parodos dalyvių.

LEIDINYS APIE LIETUVOS MENĄ

—Berods ta proga yra organizuojamas leidinys apie lietuvių šių laikų religinį vaizdinį meną?

—Žymiuosius Romos lankytojus ir šiaip platųjį pasaulį norėtume supažindinti su kūrinių mūsų menininkų, net ir tų, kurių darbai nebus parodoje išstatyti. Todėl yra suplanuotas didelio formato dviejų šimtų puslapių (25 x 30 cm.) leidinys, kur bus guasu iliustracijų iš lietuvių religinio meno praeities ir apie 80 stambių reprodukcijų, per visą puslapį, iš dabarties lietuvių dailininkų kūrinių. Iš jų septynetas paveikslų bus spalvotų. Leidinys bus išleistas Romoje, vienoje iš pačių geriausių spaustuvių, gilia spaude, ne klisėmis, kad kiek galima tiksliau būtų pertiktas menininko kūriny. Čia, Amerikoje, spausdinant, toks leidinys galėtų kaupti 5—7,000 dolerių. Romoje, tikimės, pavyks jį išleisti už kokius 2—3000 dolerių. Bet tas leidinys turės labai didelės reikšmės Lietuvai. Iki šiol pasaulis labai mažai buvo susipažinęs su Lietuvos vaizduojamojo meno kūryba, tai bus pirmas toks leidinys visoje mūsų meno istorijoje ir jis pasauliui turės atskleisti lietuviškosios religinės kūrybos grožį.

DIEVDIRBIAI IR DABARTIES MENININKAI

—Tekstą tam veikalui paruošė dail. Ign. Šlapelis. Jisai pavaizduoja, kaip

lietuvių religinis menas yra išaugęs iš pačios mūsų tautos, iš mūsų liaudies kūrybos. Kaip kad Ign. Šlapelis sako: "Kaime meistrų drožtos Kristaus ir šventųjų figūros visur į lietuvius menininkus tiesė rankas, lyg maldaudamos dėmesio... Mūsų jaunosios kartos menininkai per liaudies meną susiūkauja

su viduramžių tikrai religiniu bažnytinio menu".

—Visgi tie dalykai yra surišti su nemažomis išlaidomis?

—Tikra tiesa. Ir čia reikia atiduoti kreditą Lietuvių Kultūros Institutui, vadovaujamam kun. Pr. Juro.

— Dr. J. Prunskis.

J. AISTIS

AMŽIŲ GIESMĖ

PAMINDAMAS akimirksnį ir nūdienos Vargus ir rūpesčius, kur užmaršty paskęsta, Žvelgiu į tolius amžinybės balsganos, Kur praeitį ir ateitį apreibrę gęsta...

Ir aš matau, kaip tautos gimsta ir kaip jos, Tarsi naujagimiai, išvydę šviesą miršta; Matau, kuri vėl džiaugsis ir kuri dejuos, Smarkaudama užmiršusi likimo pirštą...

Ir aš tave matau, o Lietuva brangi, Numintą kojų svetimų, ir tavo kančią; Matau, kaip tu ateisiančiais laikais žengi Laisva, didinga, ir be sielvarto, be pančių...

Ir amžiams bėgant akyse, aš pamąstau: Nelemtą nulėmė Praamžius tau likimą... O kas nuims vergijos pančius tau? kas tau Nuims žiaurių laikų uždėtą prakeikimą?...

Tie amžiai bėga ir bėga kruvini, Draskydami senas žaizdas, naujas tau veria — Tu ateities svajų troškimais gyveni, Nors amžiai spaudžia ašaras ir kraują geria...

O tėviške, tu šiandien pažeista labai Giliai tau įsmeigto į širdį kalavijo, Bet aš matau, kaip dūžta nūdienos stabai Ir kaip į dulkes byra pikto viešpatijos...

Nematė amžiai dar tavęs taip užmirštos, Nelaimių prislėgtos, išniekintos, beteisės, Bet atėjai iš amžių ūkanos tirstos Ir į rytojaus rausvą amžių rūkų eisi...

KULTŪROS KRONIKA

* "Lietuvių Kalbos Vadovas" jau baigtas rinkti Vokietijoje. Dabar taisoma jo korektūra ir ruošiamasi spausdinti.

* "Genocide", lietuvių rezistencijos kovų knyga anglų kalba, šiomis dienomis išėina iš spaudos. Tai stambus veikalas, vaizduojas Lietuvos kančių kelią.

* V. Ramono knyga "Kryžiai" vertinama į anglų kalbą. Autorius Australijoje dirba miškuose ir atliekamu

laiku taiso anksčiau parašytą knygą. "Kryžių" vertėjas yra Miltonas Starkus.

* Kun. St. Yla, kurs dabar rašo savo atsiminimus iš koncentracijos stovyklos, apie kovo mėnesį rengias atvyktį į Jungtines Valstybes. Netrukus spaudai duodama jo knyga "Lietuva brangi".

* Dr. A. Maceina yra paruošęs vokiečių kalba savo veikalą — "Didysis Inkvizitorius". Šią knygą žada išleisti žinomoji Herderio leidykla Freiburge.

* K. Grigaitytis - Graudušienės eilėraščių knyga "Paslaptis" neilgai laukus bus atiduota spausdinti Vokietijoje.

* Kun. Pr. Gaida-Gaidamavičius, kuris gyvena Belgijoje, yra parašęs veikalą apie benamio žmogaus filosofiją — "Išbloktasis žmogus". Netrukus šioji knyga duodama spausdinti Vokietijoje.

* Dr. Z. Ivinskis Vatikano archyvuose rado daug medžiagos apie vysk. M. Valančių, Merkelių Giedraitį ir apie kitus Lietuvos istorijos dalykus. Atspėdamas jis dirba ir jėzuitų archyvuose Romoje.

* V. K. Jonynas, vienas iš žymiųjų mūsų dailininkų, per Kalėdas Freiburge šventė savo kūrybos dvidešimties metų sukaktį.

* A. Vaičiulaitis gavo žinią, kad gruodžio mėn. buvo išrinktas į "Gallery of Living Catholic Authors". Šiuo metu šiai galerijai priklauso 388 autoriai iš įvairių kraštų. Jos centras yra Webster, Missouri.

* Solistą Baranauską, aprašydamas vienas žymiausių Toronto anglų dienraščių, sulygina su garsiuoju italų dailininku Karusu. Šis aprašymas tilpo po p. Baranausko pasirodymo Toronto Lietuvių Verslininkų surengto koncerto garsioje "Eaton" auditorijoje, kurioje dalyvavo virš 1500 klausytojų.

* Dr. K. Pakštas profesoriauja Pittsburghe. Tarp paskutinių jo darbų yra ilgesnė studija apie Lietuvos ribas. Ji eis "Aiduose".

* M. Dobužinskis yra padaręs dekoracijų Metropolitan ir City Center operoms New Yorke. Seniau jis yra nuplėšęs eilę paveikslų iš Lietuvos bažnyčių, sinagogų ir kitų meniškai vertingų senovinių vietų.

* St. Zobarskas yra paruošęs spaudai pora kūrinių — "Doleris iš Pittsburgho" ir "Mėnesienos sėja".

* Bern. Brazdžionis, Vytės Nemunėlio slapyvardžiu, yra paruošęs eilėraščių knygą jauniems skaitytojams — "Pavasario vėjelis".

* Prof. Biržiška ruošia medžiagą veikalui iš mūsų knygų ir literatūros praeities, kuris numatomas pavadinti "Tarp gyvųjų knygų ir mirusiųjų žmonių".

* Prof. Puzinas, žymiausias mūsų archeologas, dirba Pennsylvania Universitete, Philadelphiaje. Tai jau ketvirtas lietuvių profesorius ten įleidęs šaknis.

* Didžiausias amerikiečių leidžiamas vokiečių kalba laikraštis "Die Neue Zeitung" savo kalėdiniame numeryje atspausdino ir didžiulį lietuvių dailininko V. K. Jonyno medžio raizinį — Kalėdos.

LOS ORIGENES DE LA NACION LITUANA (*)

Por OSCAR WLADISLAS DE LUBICZ MIŁOSZ

Traducción de LYSANDRO Z. D. GALTIER

Miembro fundador de la "Association des Amis de Miłosz"

Especial para el periódico "LAIKAS"

Lo que nos llama por de pronto la atención en el folklore lituano, es el papel que, en un primer plano, desempeñan las "Laumes", hermanas nórdicas de las Lamies pseudo-latinas y pseudo-griegas.

A esos vampiros hembras, la ciencia atribuye, hoy todavía, un origen egipcio. Veremos, un poco más adelante, cuán errónea es esta opinión.

Las Laumes lituanas tienen un carácter menos sanguinario que sus primas romanas. No chupan la sangre de los niños. Contentándose con raptar sus pequeñas víctimas y sustituirlas por dobles mágicas.

He ahí su retrato, que tomamos de un cuento popular lituano:

"Las Laumes eran espíritus que frecuentaban las ruinas, los cementerios abandonados, las cavernas y otros lugares temibles.

"Para hacer su aparición an-

te los seres humanos tomaban la apariencia de brujas horribles unas veces y otras, las figuras de muchachas ataviadas con gracia irresistible.

"Incapaces de emprender o de llevar a buen término cualquier tarea que fuera, éstas caprichosas criaturas encontraban sin embargo gran placer en colaborar con los mortales en los trabajos en curso de ejecución. No contentas con aparear sus dedos diligentes a los toros de hilar y a las ruecas, visitaban alquerías y casas de labranzas y, hábiles segadoras aquí, expertas trilladoras en granjas lejanas, no exigían de los hombres salario alguno. Lograban además tener atracción sobre los caballos y los buyes, a quienes exaltaban el ardor sin recurrir a la picana ni al látigo.

"Entre esas Laumes, así como entre otras criaturas de la simple naturaleza no iluminada por el conocimiento y la veneración de un Espíritu de Cordura y de Bondad, esas excelentes

disposiciones no excluían sin embargo ciertas desvíos de conducta.

"Entre otras prácticas poco loables, se les reprochaba la de robar a los recién nacidos substituyéndolos algunas veces por su propia progenie.

"Los pequeños intrusos se reconocían por su cabeza desmesurada siempre inclinada sobre la espalda, y llena de una vivacidad precoz que se desahogaba en rasgos maliciosos y en alusiones picarescas. Todos, sin excepción alguno, morían antes de haber alcanzado los doce años."

Bajo el nombre de "Lamias" o "Lamigna", volveremos a encontrar a las Laumes lituanas en el folklore vasco. Allí toman de tanto en tanto el aspecto masculino y vuélvanse entonces "Lamignac". El papel mágico que desempeñan es idéntico al de las hadas lituanas.

¿Cuál es, pues, el origen prehistórico de esos monstruos? ¿Por qué les ha sido asignado un origen egipcio?

La respuesta es fácil. Esas Laumes-Lamias, son hechiceras ibéricas. Emigraron a Egipto y a la Numidia fibero-bereber con la civilización ibérica misma, probablemente hacia el fin del quinto milenio, época de la aparición de las grandes civilizaciones mediterráneas.

Entre los iberos semíticos se llamaron Lilit (5), nombre del espectro nocturno del profeta Isaías, la chupadora de la sangre, le enem-

ga de los "Ionek" criaturas de pecho.

Abandonando su antigua Hesperia materna, emigraron a Oriente al mismo tiempo que una infinidad de otras leyendas prehistóricas, la del Cíclope por ejemplo, que volveremos a encontrar, en su aspecto primitivo, en un cuento popular vasco intitulado "El Baos-Iaun cegado", de donde Homero ha tomado más tarde uno de los episodios más famosos de su Odisea.

Estas leyendas ibéricas que se remontan probablemente a las edades de la piedra tallada, han sido transmitidas a los griegos bárbaros, a los aqueos del siglo XVI y a los dorios del XII, por sus antecesores pelásgicos, los egeos minóicos de Creta, los "Kaphthorim" de la Biblia, adoradores de la "Diosa de las Serpientes".

Este culto de la serpiente, volveremos a encontrarlo también entre los lituanos y entre los vascos: unos y otros relatan a sus niños la misma maravillosa historia del Príncipe Serpiente (6), señor de un reino hundido entre las aguas de un gran lago encantado.

(5) Lilit. Esta palabra se encuentra una sola vez en la Biblia, Isaías (XXXIV-14) "Allí se darán cita los chacales y hienas, /y los machos cabríos te toparán unos contra otros; también allí lilit descansará/ y hallará para sí lugar de reposo". San Jerónimo traduce el vocablo lilit, por lamia. (A. del T.).

En las cabañas de la Lituania samogitiana (7), hoy día aún, las serpientes del fogón y las criaturas de la casa beben en el mismo tazón su leche de la mañana y de la noche.

Séanos permitido aquí abrir un paréntesis para explicar otra confusión, debida al socorrido intento de querer acercar a los griegos primitivos con los lituanos.

Se ha identificado con frecuencia el vocablo lituano pilis, ciudadela, con el vocablo griego polis, ciudad fuerte. Pero polis, así como lo demuestra Glotz en su obra LA CIVILIZACION EGEEA, no es un vocablo griego. Es un término egeo prehelénico que pasó, con un centenar de veces cretenses minóicas, a la lengua de Homero.

Pilis y polis deben tener un común origen ibérico. Lo mismo ocurre, según las apariencias, con el vocablo oinos, vino, que no es un término griego, sino prehelénico. Oinos es lo mismo que Iain, vino, en hebreo.

Ahora bien, el vino era conocido en Canaan antes de la llegada de los Filisteos, pueblo de origen asiático, que había residido largamente en Creta.

Nos resulta muy feliz aquí el he-

(6) Notemos aquí que tanto en lituano ("zaltys"), como en vasco, el vocablo serpiente es masculino. (A. del T.).

(7) La Schamaita o Schmud, "Zemaitija" de los lituanos. (A. del T.).

*) La primera y segunda parte de este estudio se publicó en los números de LAIKAS correspondientes a las entregas de los meses de noviembre y diciembre p.pdo.

SEKMADIENIO RIMČIAI

Tremtyje Esančių Lietuvos Vyskupu

Laiškas Lietuviams Katalikams

(Tęsinys iš praėjusio "LAIKO" nr.)

Stengkitės savo tikėjimą vis geriau pažinti ir įsisąmoninti... Stengkitės savo tikėjimą vis geriau pažinti ir įsisąmoninti...

Būti ištikimam Dievui ir tikėjimui reiskia būti ištikimam ir savo Motinai Eklezijai... Būti ištikimam Dievui ir tikėjimui reiskia būti ištikimam...

Eklezijos, tos religinės bendruomenės, galva yra Kristus... Eklezijos, tos religinės bendruomenės, galva yra Kristus...

mistinį kūną, kurio jis yra galva. Todėl mūsų ištikimybė Eklezijai yra ištikimybė pačiam Kristui.

Reik tačiaū pažymėti, kad i mistinį Kristų paprastai mes išjungiame ne pavieniai, bet per atskiras religines bendruomenes, kurios yra tos Eklezijos padaliniai.

Eklezija, kaip religinė bendruomenė, yra ir regima tikinčiųjų draugija, todėl ir mūsų išjungiama į ją turi būti regimo pobūdžio.

Is čia plaukia tikinčiųjų prievolės savo religinės bendruomenės-parapijos atžvilgiu. Jis todėl negali nesidomėti jos reikalais, visokeriopu jos augimu.

Gyvenimo tobulumo siekti įsakoma ne kuriai nors lyčiai, luomui ar amžiui. Tai prievolė kiekvieno krikščionies pagal jo turimas priemones ir išgales.

jaunuolių, net vaikų; turi buvusiu karalių, turtoalių ir mokslo vyrų, turi ir buvusių prasiokėlių, amatininkų, darbininkų ir neturte gyvenimą praleidusių; turi vyrų, turi ir moterų bei silpnų mergaičių; turi šventųjų iš taikos metų, jų turi ir iš žiauriausių priespaudos bei persekiojimų amžiaus.

Šie šventumo pavyzdžiai tebūna paskatinimas mums, Mylimiausi, nenustoti drąsos ir pasitikėjimo Dievu gyvenant net sunkiausiose sąlygose.

Jūs patys gerai žinote ir matote, kaip atsidedę dirba tikėjimo priešai pasauliui nukriksčioninti, kaip deda pastangas paimti valdžią i savo rankas, kad žmoniją galėtų tvarkyti savaip, visai neatšizvelgiant i Kristų, nę i jo Evangelijos dėsnius, kurie nubrėžia žmogaus gyvenimui kryptį ir gaires jo veikimui.

Matydamas tuos pavojus, kuriuos mūsų amžiuje iškvėvena krikščionybė. Šv. Tėvas Pijus XI metė i pasaulį ueningą šūki, kviesdamas ir pasauliečius išjungti i hierarchijos vadovaujama apaštalaivimo darbą.

Sekdami Popiežių Pijaus XI ir Pijaus XII pėdomis mes raginame ir jus, Mylimiausi, nedelsiant pilnai išjungti i Kristaus ir Eklezijos apaštalaiv tarpą ten kur kuris esate, kad pasaulį galėtume vėl laimėti Kristui, kurs yra "kelias, tiesa ir gyvenimas".

Idomu stebėti, kaip bedieviai žada sukurti žemėje rojų. Deja, iki šiol jie žmonėms nėra dave pakankamai nė duonos. Die į giriasi

Kur eis antroji XX amžiaus pusė?

Su naujais metais šveicarų "Die Tat" dienraštis įdėjo pasikalbėjimą su įvairiomis pasaulio garsenybėmis: kaip jos vaizduoja ateinančiąją XX amžiaus pusę.

A. Einšteinas, mokslininkas, komunistų simpatikas, mano, kad mokslas davė tokius ginklus, nuo kurių naikinaimosios galybės negali apsaugoti nė vienas žemės kampelis.

Werner Heisenberg, profesorius, fizikas, mano, kad artimoj ateity atominė energija būsianti panaudota laivams varyti. Medicinoje ji būsianti pritaikyta pačiai vėžiui gydyti.

D. Lillentalis, buv. JV atominės komisijos pirmininkas, mini taip pat atominę energiją, kuri artimaisiais dešimtmeciais pakeisianti gyvenimą iš pagrindų ir net gyvenimo sąvoką.

A. Toynbee, britų profesorius, istorikas, paklaustas, ką galvoja apie Rusiją, pareiškė: Rusija yra draskoma savo dvylypės dvasios.

W. Lewis, britų moderniojo meno atstovas, sykiu politikas filosofas: "Jūs klausiate mane kokia artimiausiais dešimtmeciais europinės ar bent vakarietiškos visuomenės ateitis. Viena tikra, kad ateitis bus kupina prievartos".

žmonėms laisvę atneš. Bet jie nemato ar nenori matyti, kad žmonėms jie uždėjo sunkias vergo grandines. Jie bandė žmones viliooti ilgu ir be kentėjimų gyvenimu.

Rodos is tų pavyzdžių pasaulis turėtų gerai suprasti, kokią žalą neša žmonijai atsietimas nuo Kristaus ir subdievėjimas. Tikrai pasibaisėtinos jų pasekmės.

Viena iš didžiausių bedievybės aukų yra mūsų tėvynė. Mylimiausi, Mes patys buvome liudininkai to teroro, kurs slėpė ir dar dabar slepia mūsų tautiečius prieš pavergetoje tėvynėje.

El mundo fero-pelago extendiase pues, hasta las comarcas danubianas. Influencias ibéricas, ya fueran francesas o españolas, habianlas en todo caso tocado.

cho de concordar sobre este punto con Glotz:

"Muchos vocablos emparentados al griego y a las lenguas semíticas, no tienen etimología aceptable de parte de uno ni del otro, y por otro lado, no se conforman con las leyes comunes de filiación ni en uno ni en otro sentido: no pueden provenir más que de una fuente común.

Esta fuente común sería la pelásgica de la Egeida y de la Italia pre-romana. Esta Italia pre-romana era entonces ibérica.

Con relación a la Egeida, estimamos que es un deber nuestro llamar la atención sobre los hechos siguientes.

La famosa parisina de Cnosa, así como las figuras femeninas de los frescos de Tirinto y de Tebas, tienen el tipo ibérico más puro. Sus propias vestimentas recuerdan el bolero; son elegantes de Madrid o de Sevilla, auténticas hermanas de la Dama de Elche.

Una analogía también sorprendente asocia las figuras masculinas de la Créta minóica con la representación de los hombres con talle de avispa del neolítico (pinturas rupestres de Cogull).

Este tipo muy particular se ha proragado en todas las comarcas mediterráneas; en África ha reinado en Numidia, penetrando hasta el corazón mismo del Sahara. Sus orígenes no son egipcios, sino

netamente berbero-ibéricos. Se lo encuentra hoy día todavía entre las caucasicas de bonete alto y puntiagudo, con levita ajustada en el talle: esos descendientes de los iberos orientales han sido por otra parte identificados por la ciencia de hoy con los egeos. Los unos y los otros son hijos de la España pre-céltica.

Que no se reproche a nuestra digresión el habernos alejado de Lituania. Ella nos lleva, por el contrario, a destacar la identidad de los dos folklores lituano y vasco: cierto cuento referido por Frobenius de Nubia y cuya heroína es una hechicera, recuerda, rasgo por rasgo, la historia lituana, afrancesada por nuestros cuidados, (8) de "la vieja que tenía sobrada malicia como para revender al Diablo".

Aquí, la analogía débese a las influencias de la gran civilización ibérica prehistórica.

Volviendo, pues, a nuestras Laumes, qué eran las Lamies italiotas; antes de pasar a la literatura popular latina?

Eran hadas ibéricas, hermanas de las Lamies o Lamignas de Esperie.

Cuando la primera ola de la invasión indo-europea, la de la época del Hallstatt, invadió Italia, encontró en la región del Tiber, a iberos autóctonos, parientes cer-

(8) En la versión francesa recogida por Milosz en los CONTES ET FABLEAUX DE LA VIEILLE LITHUANIE, edition Fourcade, Paris, 1930, pág. 19.

canos de los de España. La identidad de los italiotas con los iberos encontró una bastante curiosa confirmación en el desciframiento de inscripciones etruscas por medio de la escritura ibérica de España. Los etruscos eran emigrados de origen asiático, pero el habla de los autóctonos de la nueva patria italiana había venido a substituir, al correr de las edades, su idioma anatoliano primitivo, así como el indo-europeo común de las comarcas bálticas había terminado por imponerse a la inmigración iberolituana.

De dónde procedía ese primer gobernante cuyos descendientes, cerca de tres siglos más tarde, debían fundar Roma? Venía de la Céltica danubiana, como más tarde los Gaels y, muy probablemente, de una región vecina de la Dacia.

Existe, pues, hasta hoy, en esa comarca que es ahora la Rumania, todo un ciclo de encantamientos arcaicos, las Kolinde, conocidas igualmente en Lituania, donde el Jao, el Dios ibérico y hebreo es invocado a cada paso, — las más de las veces bajo su nombre éuscaro, — y otras veces, — gracias a una substitución muy frecuente en la historia de las religiones, — como el Señor Jon—San—Jon o San Juan. Hay que hacer notar que el Jao primitivo de los vascos se ha trasmutado asimismo y por una substitución probablemente análoga, en "Jaon Jonkaf", el "bueno" Jao — Jaon o Juan de la Vasco-Cantabria actual.

kas garantuoja būsima karą. Netrukus vakaru Vokietija būsianti apginkluota. Tol - Rytuos komunistai lengvai paims Iurumą, Prancūzų Kiniją ir Malajus. Bet tuo pat metu JV apvaldė japonus ir organizuoja jų karines pajegas Aliaskoje. Mes pripažistame Prancūzijos ir Italijos karinį nepajėgumą. Ir tik viena amerikiečių atominė bomba grėsme gali sulaukyti Rusiją nuo išsikėlimo Gibraltare, o iš ten pasiekti Gerosios Vilties iškyšulį. Bet ir Rusija gamina atominės bombas.

Šitai žinoma visiems. Mažiau žinoma, kad technologinės pažangos dėka žemės kamuolys virto tik sviediniu, kuriame neįmanoma išlaikyti tautų suverenumus. Didžioji prievarta, kurios mes turime laukti, bus vienintelės pasaulio valstybės gimdymo skausmai. JV ūkinė krizė bus tam signalas. Dabar yra dvi koalicionios, ir vienos pasaulio valstybės gimdymo skausmai gali būti tokie dideli, kad ta Pasaulio Valstybė begimdama gali žūti.

T. Nerman, švedų žurnalistas, politikas buv. komunistas, dabar socialdemokratas, kovojęs prieš Hitlerį ir Staliną, dabar taip samprotauja: Baltųjų tautų pirmavimas baigtas. Atėmė spalvotųjų tautų samonė būti politiškai ir ūkiškai nepriklausomoms. Jos bus svarbiausios istorijos veiksniai. Jos supramonins savo kraštus, kaip tam pradžia jau padarė Rusija. Jų pažanga reikšis smarakesniu tempu, baidiom nacionalistinė formom ir diktatūriniais režimais. Prasišės aziatinio brutalumo renesansas, kuris prasivėrs didžiuliais karais rytuose. Jei vakarai nepajėgūs susijungti ir sudaryti pylimo prieš Aziją, Europa bus užlieta aziatų bangos, ir europinis gyvenimo lygis smuks ligi aziatinio. Mes gaime išsigelbėti, Jungtines Europos valstybes sudarydami. Bet kapitalistinio ūkio formos, kokios buvo prieš 1914 m., neatgis. Reikia valstybės planuojamo ūkio. Tas, žinoma, gresia asmens laisvei. Socialiniu atžvilgiu technikos dėka pramonės darbininkas neteks savo pirmykščės reikšmės ir pramonės darbininkija mastos buvusi socialiniu veiksmu. Menė žmogaus nuasmeninimas ir sumasimimas, kuris bus besiplėtojančio socialinio gyvenimo paseka, jau dabar reiskiasi. Tai gyvenimas vaizduoti žmogaus sąmore, aktyvumą ir pamėgimas pasamorio ir formalinių eksperimentų; nuovargis ir defetizmas vietėj kovos dėl žmonijos laimėtų pozicijų; iekojimas išganymo primityvune (negruos ir rytuos), pasyviame religingume. Tikėjimas žmogum dingęs. Po šio pasyvaus defetizmo, kuris Hitlerio metais tyėjo ir kuris šiandien atsisako aiškiai apsispręsti už rytus ar už vakarus, o faktiškai tuo nspasiskymu pasiskalo už rytus, kuriuose jis randa jėgos, priverčiančios silpnuosius paklusti, — po tokio defetizmo eina valstybės dirvuojamos kultūros etapas, kaip tai buvo Hitlerio laikais, kaip tai yra Stalino valstybėje, t. y. nelaisvos ir žemesnės kultūros etapas. Blogiausia, kad valstybės prievartos priemonėm ir geležinėm uždangom gali būti išauklėtas jaunimas, turis jėgos ir norų, bet be žmoniškumo jausmo, kuris vienas tegali kurti kultūrą. Esu pesimistas artimesiems 50 metų. Po to optimistas, nes didelį priespaudoj pakyla žmogus. Tai atsitiko Hitlerio okupuotose kraštuose. Gyvosios tautos jėgos pasireiškė ir išgelbėjo mūsų tikėjimą žmogum. Tai dar kartą įvyks ir juo veikiau, jei tik mes vietoj valstybiniu izoliacinizmu paremsime vakarietinį Europos internacionalizmą.

G. Giannini, "Uomo Qualunque" sąjudžio Italijoje steigėjas, mano, kad praeity I-jo pasaulinio karo kaltininkas buvusi nesujungta Europa, kurioje "tautinės valstybės buvo per mažos, kad galėtų būti didžiosiomis arba per didelės būti mažosiomis, ir dėl to negalėjusios sugyventi, siekdamos pirmavimo".

A. Malraux, rašytojo, buvusio komunisto, de Gaulle propagandos šefo skelbiamas traigiškas optimizmas. Esą I-sis pasaulio karas parodė, kad kultūros gali išmirti, bet iš to mes nieko nepasimokėm, nebent tik mirusios kultūros paminklus rankioti. II-sis pasaulio karas kaip kultūros miršta — mirtis joms ateina bemiegant. Kai kultūra praranda valdį, jos niekas nebeišgelbės. De Gaulle sąjudis išliko, kad pasireikštų greta kryžiaus karų ir katedrų šimtmecijų. Ir Marshallio planas nieko negelbės tiems, kurie yra sulaužyti. Reikia atsiremti tais, kurių energija nepa-

(Pabaiga sekančiam nr.)

El mundo fero-pelago extendiase pues, hasta las comarcas danubianas. Influencias ibéricas, ya fueran francesas o españolas, habianlas en todo caso tocado. Es muy posible también que los futuros romanos hayan conocido a las Lamies antes aún de que bajaran a Italia. Pero si este fuera el caso, habrán encontrado ciertamente, llegando al Latium, sosías ibéricas de sus hechiceras septentrionales.

(Concluirá en el próx. núm.) (Tęsinys 6 psl.)

ROSARIO LIETUVIAI

TEVAI MARIJONAI APSIGYVENO ROSARIO MIESTE

Nuo 1949 lapkričio 30 d. lietuviai Tėvai Marijonai apsigyveno Rosario mieste. Šiuo metu nuolat gyvena du kunai: kun. Kazimieras Vengras M. I. C. ir kun. Juozas Grišanas M. I. C. Gyvena netoli "Buen Pastor" koplyčios, Laprida 2785, Rosario. Čia galima kreiptis dėl bet kokio dvasinio patarnavimo. Lygiai kaip per "LAIKO" atstovą Praną Makauską (Aconquija 240, Saladillo), taip ir čia galima užsisakyti "LAIKO" ir užsimokėti savo prenumeratas. Mielai priimamos ir žinios iš Rosario lietuvių kolonijos gyvenimo.

K. L.

44 METAI KAIP VEDĖ

Šiomis dienomis Juozas ir Ona Mainoniai švenčia 44 metus nuo moterystės sakramento priėmimo Lietuvoje. Jie gyvena Villa Diego (Rosario priemiestyje). Abu yra seni prieš pirmą Did. karą atvykę lietuviai. J. Mainonis, dirbęs ilgus metus prie geležinkelio, irgi išėjęs į pensiją. Jisai turi 80 metų su viršum. Savo darbu pasistatė didelį puikų namą ir šalimais turi quinta — sklypą. Nors paskutiniu metu baltagalvis senelis mažai kur išėina, bet protas kaip visuomet gyvas. 1905 m. jisai dalyvavo kaip atstovas Vilniaus Seime. Dėl lietuviškos veiklos turėjo bėgti iš Lietuvos, kurią tada valdė caristinė Rusija.

FIZINIŲ PRATYBŲ MOKYTOJA

P-lė Diana Stasevičiūtė neseniai yra baigusi valdinį Fizinį Pratybų Institutą. Vos teturėdama 20 metų, jau mokytoja savo specialybėje. Pp. Stasevičiūtė yra susipratę ir švietis lietuviai, kurie mokėjo įvertinti mokslo reikšmę ir jo nepagailėjo suteikti savo dukrai. Pažymėtina, kad p. Stasevičiūtė yra specialistas pianų fabrike. Ir ne vienas pianas, Rosario mieste pagamintas, yra

KOLONIJOS NAUJIENOS

Kalėdose Kultūros Draugija savo patalpose surengė tradicinę eglutę su p. mokyto. Stanevičienės rūpestingai paruošta menine programa ir "Kadėdų Senelio" dovanomis mažiesiems. Naujasis kultūričių pirm. A. Brazys tarė sveikinimo žodį, o sek. V. Dorelis skaitė rašinį apie šventės prasmę ir kultūričių uždavinius. Pasiuntinybės vardu pasveikino K. Čibiras.

Katalikų dienraštis "El Bien Publico", rašydamas metinę Montevideo muzikos apžvalgą, padarė išvadą, kad 1949 metais iš visų čia pasirodžiusių pianistų, geriausi buvo: Andrius Kuprevičius, Wilhelm Kemps ir Friedrich Gulde. Taigi, mūsų tautietis lyginamas su žymiaisiais tarptautiniais muzikais.

Metų pabaigos švenčių proga į Montevideo atvyko iš Argentinos pavasarotie pianistas A. Kuprevičius ir "Laiko" redaktorius kun. Dr. Pr. Brazys. Abudu buvo kultūričių pirmininko Ant. Brazio svečiai, aplankydami ir daugiau čia savo draugų. Naujuose Metuose svečiai, Grišonų, K. Čibiro ir A. Kaušinio lydimi, pasigrožėjo garsiaisiais Urugvajaus kurtais: Punta Ballena ir Punta del Este.

Žinomi kolonijos lietuviai, kino Seleto ir baro savininkai, A. ir P. Žukeliai, kun. St. Grigaliūno buvo sujungti bažnytiniais moterystės ryšiais.

Dienr. "El Dia" paskelbė dokumentuotą C. Verax straipsnį apie priverstinias Lietuvos moterų vedybas su mongolais ir rusais.

U. L. KULTŪROS DR-JOS NAUJOJI VALDYBA

Praėjusių metų gale U. L. Kultūros Dr-ja visuotiniame narių sus-me išsi-

PASIZYMĖJO LIETUVIAI KREPŠININKAI

Urugvajaus krepšinio rinktinė komanda, žaidusi su viena iš pačių geriausių amerikiečių komandų "Phillips 66", laimėjo labai įdomiai. Urugvajaus rinktinėje, kaip žinoma, žaidžia Viktoras Cieslinskis ir Leonas Slažinskas.

Nežiūrint amerikiečių nepaprastai aukšto ūgio ir šiuurkščios žaidimo technikos, nežiūrint kad Slažinskas buvo net sužeistas, šis mūsų tautietis įmetė lemiamus taškus. Jį asmeniškai pasveikino pats respublikos prezidentas ir visų urugvajiečių buvo labai entuziastiškai įvertintas. Sporto klubai jam surengė net specialias pagerbtuves.

PADEKA

Š. m. lapkričio m. 6 d. įvykusiai lietuvių tremtinių vaikų naudai arbatėlei sėkmingai praėjus, šiūmi turime garbės pareikšti didelės padėkos visiems savo aukomis ir darbu jai suruošti prisidėjusiems:

Dėkojame U. L. Kultūros Draugijai už maloninį užleistas patalpas ir propagandos lapelių išspausdinimą; p. Stanevičienei ir p. Kevežai už meniškos programos paruošimą, o visoms jaunosioms šokėjoms bei deklamatorėms už gražų jos išpildymą.

"Buen Pastor" koplyčia (Rosario), kur vyksta liet. pamaldos.

LIETUVISKOS PAMALDOS ROSARIO LIETUVIAMS

kiekvieną sekmadienį vyksta BUEN PASTOR koplyčioje, Laprida ir Virasoro gatvių sankryžoje. Aukštuma: San Martín 2800. Pradžia: 10 val. 15 min.

KAZIMIERAS LIUTKEVIČIUS

Vyriškų rūbų Siuvėjas
27 de Febrero 1107 Rosario

perėjęs per jo rankas. Gražioje Tiro Suizo dalyje turį savo chalet — vilą. Nors nemačiusi Lietuvos, p-lė Diana gražiai ir taisyklingai vartoja lietuvių kalbą. Jai linkime geriausios sėkmės pasirinktoje specialybėje.

LIETUVIAI URUGVAJUJE

tinko naują valdybą, į kurią įeina: pirm. A. Brazys, vicepirm. P. Evovlucakas, sekret. Vyt. Dorelis, finansų sek. Alf. Klimas, kasininkas Alf. Bartašius, Meno sekcijos pirm. Br. Steponis ir valdybos narys J. Arbačiauskas. Tenka pasidžiaugti šios tikrai patrijotinės dr-jos vispusišku stiprėjimu ne tik nariais, bet ir finansais bei kultūrine veikla. Dr-joj yra susibūrę visų pakraipų lietuviai patrijotai. Ji yra vienintelė U. L. Dr-ja, turinti juridines teises.

JUDA PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KLAUSIMAS

1950 sausio 8 d. U. L. Kultūros Dr-jos patalpose įvyko svarbus valdybos posėdis, kuriame buvo aptarti Dr-jos finansiniai, spaudos ir Vasario 16 šventinio reikalai. Į posėdį atsilankė ir "LAIKO" redaktorius, kuris padarė pranešimą Pasaulio Lietuvių Bendruomenės klausimu. Džiugu, kad ir kitose Urugvajaus lietuvių grupėse vis labiau dominasi Urugvajaus Lietuvių Bendruomenė, į kurią ryžtamasi eiti tolerancijos, šmeižto bei kiršinimo lizdų likvidavimo ir bendro patriotinio fronto palaikymo keliu.

GRAŽUS LIET. MOKYKLOS PASIRODYMAS

1949 gruodžio 25 d. U. L. Kultūros Dr-jos patalpose įvyko jaukus kalėdinis pobūvis, kuriame labai gražiai pasirodė liet. mokyklos auklėtiniai. Buvo išscenizuota "Pavasario puota", "Tyliai sklaido baltos snaižės". "Barė ponas katinėl" ir išnildytas montažas "Mes visiems" su taut. šokiais, pasaka ir dainomis. Paruošė mokytoja Eugenija Sta-

nuoširdi padėka p. J. Musteikiui už paraginimą aukoti ir tų aukų surinkimą, kurių gauta \$ 26,72. Labai dėkojam visiems loterijai fantus bei arbatėlei produktus suaukojusiems ir ponioms šeiminkavusioms bei svečius vaišiniusioms, būtent: pp. Svečiulienei, Godienei, Dorelienei, Grigienei, Brazienei, Jusienei, Žukelienei, Jarmalavičienei, Grišonienei, Griškevičienei, Kerpiškienei, Kerševičienei, Mockevičiutei, Klimienei, Graukauskienei, Župkienei, Žukauskaitei, Cieslinskieni; Liūdžiui, Čibirui ir kitiems, o taip pat visiems atsilankiusiems į arbatėlę.

Pajamų gauta: už bilietus — \$ 89,50, iš loterijos ir am. rifo — \$ 80,65 Su p. Musteikio surinktomis aukomis viso pajamų buvo — \$ 196,87. Išlaidų nesant visos jos paskirtos užpirti lietuvių tremtinių vaikams Vokietijoje ryžių, kurių 1400 kg. yra užsakyta ir greitai laiku bus iš Urugvajaus išsiųsta.

Urugvajaus Lietuvių Tremtinių Vaikams Globoti Draugijos Valdyba.

GADINA LIETUVIŲ VARDĄ

Kad visų šalių komunistai yra specai gadinti savo tautos vardą, tai jau ne šandien žinoma, bet lietuviai raudonieji tuo atžvilgiu paima, rodos, rekor-

"AIDAI"
YRA VIENINTELIS PASAULIO LIETUVIŲ KULTŪROS ŽURNALAS KIEKVIENAS ŠVIESUS LIETUVIS SKAITO
"AIDUS"
ŽURNALĄ UŽSIPRENUMERUOTI GALIMA PAS Vyt. Namiką,
CHARLONE 1071, PIÑEYRO, BUENOS AIRES
arba "LAIKO" Redakcijoje
Prenumeratos kaina — metams 50 arg. pezų; pusei metų — 25 arg. pezai; atsk. nr. kaina — 4,50 pezo.

"Aidų" Leidėjai Dėkoja Taut. Šokių Grupei

Vieninteliams pasaulio lietuvių kultūros žurnalui "Aidams" paremti buvo savo metu suruoštas Dro J. Basanavičiaus vardo Lietuvių Centre tautinių šokių vakaras. Vakaro pelnas tapo persiųstas "Aidų" redakcijai. Laiške, kurį gavome nuo žurnalo leidėjo (Lietuvos Pranciškonų Š. Amerikoje), yra išreiškiama padėka V. Namiko vedamai tautinių šokių grupei už jos gražų žygį. Štai kelios laiško ištraukos:

"Nuoširdus Jums dėkui už Jūsų kilnias pastangas paremti vienintelį pasaulio lietuvių kultūros žurnalą "Aidus". Jūsų pastangų dėka Buenos Aires suruošto kultūros vakaro pelną 271 pezą per kun. J. Jakaitį gavome ir tuoj persiuntėm "Aidams" į Europą. Lietuviškas Jums dėkui už auką ir pasišventimą.

"Nenorėdami, kad vienintelis lietuvių kultūros žurnalas mirtų, pasiūlius jį leidėjams nuo 1949 m. spalio mėn. "Aidus" perėmėm į savo rankas. Nuo N. Metų "Aidai" eis J.A.V., redaguojant naujam red. kolektyvui su Ant. Vaičiūliu priešakyje.

"Būdami patys naujakuriai, turėsime įtempti visas jėgas, suburdami į talką visus susipratusių lietuvių, kad "Ai-

dai" ir toliau išeitų tokio pat pobūdžio ir lygio, kokio jie buvo iki šiol.

"Norime tikėti, kad pasaulio lietuviai parems mūsų pastangas..."

Pasirašęs T. JUST. VAŠKYS, OFM. NUO REDAKCIJOS. Kuklus "Aidų" leidėjų "norime tikėti" yra gaudus ir jaudinantis. Mes norime ne tik "norėti tikėti", bet tikėti giliausia šio žodžio prasme, kad dar yra daug lietuvių, kuriems šviesa (menas, mokslas, religija) yra duona, be kurios gyventi neįmanoma. "Aidai" yra kultūros vertybių sklaidėjas ir palaikytojas mūsų tarpe. Jo neskaitydami, neprenumeruodami ir neplatindami įrodytume savo nesubrendimą ir kultūros stoką.

Kelių dešimtų tūkstančių lietuvių kolonijoje, praturtintoje keliais šimtais iš Europos atvykusių inteligentų, turime tik tris "Aidų" prenumeruotus. Vyt. Namiko vedamos tautinių šokių grupės žygis yra pirma ir kolkas vienintelė auka.

PRITYRUSI MODISTĖ
Onutė Zupkienė
Gral. Aguilar 1253 Montevideo

P. JARMALAVIČIŪTĖS vestuvės su Latino Amer. banko direktorium Dr. Alberto Bocage įvyko gruodžio 24 d. Vestuvėse dalyvavo jaunavedžių tėvai ir artimieji bičiuliai. Jaunieji gavo gražių ir daugybę sveikinimų. L. K.

Vyt. Vajauskas - Evovlucakas Pirmosios šv. Komunijos proga.

VYT. VAJAUSKAS - EVOVLUCKAS, U. L. Kultūros Dr-jos vicepirmininko Petro Evovlucako sūnus, pirmosios šv. Komunijos proga. Be valdinės mokyklos, Vytukas uoliai lanko U. L. Kultūros Dr-jos mokyklą ir dažnai dalyvauja mokyklos ruošiamuose pasirodymuose. Gabus muzikai, jau nuo pat mažens ima muzikos pamokas. Laimingi vaikai, kurie turi susipratusių ir rūpestingus tėvus.

Dar tarp kitko čia galima paminėti vadinamąją jų "La hora cultural lituana" sekmadieniais per vieną Montevideo radio stotį. Per tą pusvalandį jie taip pridaro lietuvių kalbą ir taip atlieka dainas ir muziką, kad padoresnis lietuvis tada gėdinsis radio aparatą užsukti. Kartais kelios moterėlės tokiu būdu surengia ten tikrą ožkų ir kačių koncertą, pavadindamos lietuvių liaudies dainomis. Jei susiplovusios jau "neišveža", tada pranešas aiškina, kad tos dainininkės vakar ilgai šokusios, todėl šandien esančios pavargusios... Dėl panašų skandalų lietuvių sąskaiton U. L. Kultūros Draugija vietinėje spaudoje turėjo paaiškinti, jog "hora cultural lituana" nieko bendro neturi su lietuvių kultūra.

VEL "MAKANUOJA"...

Dar neseniai save vadinęs ministru ir daktaru P. Š. dabar jau persikrėstijęs ir nesamo "Urugvajaus Lietuvių Radikalų Demokrato Sambūrio" pirmininkas. To "sambūrio" vardu komunistinėje spaustuviėje net lapelis atspaudintas: "Kas tikėtų į Lietuvos prezidentus", kuriame demagogiškai nušnekama, esą, tokiu kandidatu galėtų būti tik Gabrys-Paršaitis... Tokius lapelius rašinėti ir platinti, atrodo, galėtų tik šmeižlapio "K." "demokratai".

LIETUVIAI VENECUELOJE

GRAZIAI ATŠVESTOS KŪCIOS

CARACAS.— Gruodžio 24 d. pavakaryje susirinko į Saleziečių Sarios Kolegijos patalpas virš 60 caracasiečių lietuvių tradiciniam Kūčių vakarui atšvesti.

Sumanių šeiminių — ponių Seikuvienės, Ramonaitienės, Raubertienės, Birznies ir kitų rūpečių stalai buvo kupini lietuviškų tautinių valgių: sližiukų, mišinio, silkų ir t. t. O kolonijos dvasios vadas kun. A. Sabaliauskas visus aprūpino tradicinėmis plotkelėmis. Ant scenos žibėjo gražiai papuošta Kalėdinė eglutė, virš kurios kabėjo Vatikano vėliava, su iš abiejų šonų jai asistuojančiomis Lietuvos ir Venecuelos tautinėmis trispalvėmis.

Kaip vėliau teko girdėti, daugelis tautiečių apgailėstavo, jog negalėję šiame bendrame šventvakario subuvime dalyvauti dėl perankstyvo pradinio laiko, nes dalis dar turėjo išbūti savo darbotvietėse net iki 19 val. O tuo tarpu pradžia buvo numatyta 18 val. Ateityje panašių subuvimų rengėjai turėtų tai labiau paboti.

Šventvakario programa pradėta bendra visų malda, plotkelių laužymu, giesme "Marija, Marija" ir tylos minute prisiminimui tų visų tautiečių, kurie krito nelygioje kovoje už tautinius ir katalikiškuosius idealus. Po to, kun. A. Sabaliauskas ispanų kalba kreipėsi į vyr. Venecuelos saleziečių įstaigų inspektorius — Mons. Tantarini, kuris savo atsilankymu parodė susidomėjimą čionykščių lietuvių katalikiniu — tauti-

niu judėjimu, nušviesdamas mūsų Kūčių Vakarą papročius, jų reikšmę, mūsų tautos dabartines kančias ir viltis, drauge perduodamas visų Venecuelos lietuvių vardu nuoširdžią padėką už rodomą prielankumą ir pagalbą.

Gerb. Svečias, atsakydamas į kun. A. Sabaliausko žodžius, labai gražia ir jaudinančia kalba užgyrė vietinių lietuvių tremtinių organizacines pastangas ir liėpė pasikliauti Aukščiausiojo valia, kuri visus lietuvius, savo heroine kova už žmogiškuosius, krikščioniškuosius ir tautinius idealus nusipelnančius teisėto atpildo, vieną dieną parves į laisvą tėvų žemę.

Vėliau vėl tarė žodį kun. Sabaliauskas, ragindamas užlaikyti visa, kas lietuviška ir katalikiška, nes tai sudaro tautos išsilikymo ir gyvybės esmę. Po jo dar dalbėjo VLSS centro valdybos vardu J. Kukanauza ir Caracaso VLSS skyriaus pirmininkas Vl. Kuzavinis.

Meninėje programoje pasirodė su deklamacijomis Kasperavičiūtė, Maikytė ir Aižinas.

Daug įvairumo ir mažiesiems kolonijos gyventojams džiaugsmo įnešė lietuviškas Kalėdų sen. (Aižinas), pasirodęs su didžiuliu dovanų maišu. Neliko nė vieno lietuviuko ar lietuvaitės, kuris ar kuri nebūtų gavusi gražios dovanėlės. Senelis net ir šeiminių nepamiršo, apdovanodamas šokoladu.

Praslinko pora jaukių valandų, kurių metu ne vienas pasijuto, kad yra didžios lietuviškos bendruomenės — šeimos narys ir kad tik savųjų tarpe praleistos valandos tėra prasmingos, nes bendra kalba, papročiai ir troškimai palengvina vienas kitą suprasti ir atjausti.

Rytojaus dieną visi susirinko Kalėdinėms pamaldoms, kurių metu kun. Sabaliauskas perskaitė Jo Ekscelecijos Kauno Arkivyskupo Metropolito Dr. Juozapo Jono Skvirecko laišką "Broliams Lietuviams Venecueloje".

Po pamaldų vėl visi susibūrė didelėn kolegijos salėn, kur padainavo lietuviškas sutartinės, pasidalino šventiniais išspūdziais ir pasivaišino iš Kūčių, Vakarų likusiais gardžiais užkandžiais.

NAUJA LIETUVIŠKA ĮMONĖ BARQUISIMETO. Prieš kiek laiko čia įsikūręs ekon. mokslų dr. Aleksandras Vabalas įsteigė lietuvišką medžio apdirbimo įmonę. Šiuo metu čia jau dirba keletas darbininkų. Įmonė, kiek atrodo, turi puikų pasisekimą. Vienas iš didesniųjų jos užsakyimų — tai 30.000 dėžių Puerto Cabello venecueliečių prekybos įmonei padarymas.

VENECUELOS LIETUVIO KALENDORIUS CARACAS.— Kas mėnesį pasirodąs katalikiškas leidinys "Tėvų Kelias" atspausdino gražų "Venecuelos Lietuvių Kalendorių". Kalendorius yra sieninio formato, papuoštas gražia religinio turinio iliustracija. Originalus tuo, kad kiekvienos savaitės lapelis šalia kalendariumo turi mūsų tautos veikėjų nebrologą ir tautinę bei katalikišką mintį.

Bronzos valcavimo ir vamzdelių traukimo DIRBTUVĖ
Priima įvairius užsakyimus
Ananas Barzdžius
Savininkas
Av. Alvarez Jonte 1657
Buenos Aires T. E. 59-5248

Juozo Sabaliausko KRAUTUVĖ IR PIENINĖ
Rūgštus ir saldus pienas. Mandagus ir greitas patarnavimas.
CUBA 3986
Cerro Montevideo

Jaunai porai (gali būti ir su vaikais) siūloma daržininko ir šeiminių vietą vasarnamyje. Geros sąlygos: butas iš 2 kambarių ir vonios, daržo ir pieno produktai veltui visiems šeimos nariams ir geras atlyginimas. Kreiptis į "LAIKO" Administraciją.

SIUVYKLA IR PARDUOTUVĖ
Didelis pasirinkimas
Juozas Kučinskis
Savininkas
Gral. Roca 4700 Avellaneda

LIETUVIŠKAS KĖDŽIŲ FABRIKAS
Gaminamos tvirtos ir stilingos kėdės pagal užsakyimą: viešbučiams, kavinėms, raštinėms, krautuvėms ir privatiems butams
Bronius Eidukonis
Savininkas
Salta 265, Sarandi. T. E. 22-5461

Jau galima gauti naujų, šv. Cecilijos Choro pagamintų
Lietuviškų Plokštelių
3 plokštelėse yra šv. Cecilijos Vyrų Choro įdainuotos liaudies dainos, pianistui Andriui Kuprevičiui dalyvaujant. Ketvirtą plokštelę yra pianisto A. Kuprevičiaus įskambinti Čiurlionio 2 Prelūdai ir smuikinkės Elenos Kuprevičiūtės įgiežta Budriūno "Rauda". Vienos plokštelės kaina \$ 8.—. Galima gauti Lietuvių Parapijoje, pas šv. Cecilijos Choro vedėją V. Rymavičių, pas reikalų vedėją K. Misiūną ir per bet kurį šv. Cecilijos choro narį.

DIDELĖ IR MODERNIŠKA MOTERIŠKŲ RŪBŲ SIUVYKLA
MODAS SURVILA
Darbas atliekamas sąžiningai, meniškai ir punktualiai
ESMERALDA 823
BUENOS AIRES T. E. 31-8446

Estudio Fotográfico
"BRUNO"
RETRATOS DE CASAMIENTOS
PRIMERAS COMUNIONES
FIESTAS DE FAMILIA
A NEXOS:
Revelaciones - Copias - Ampliaciones
Venta de rollos y cámaras
AVENIDA PERON 1871
AVELLANEDA

Spartas
"GRANDIS" laimėjo krepšinio rungtynes su "Estrella del Sud" (4 de Junio) santykiu 21-20 (š. m. sausio 24 d.)
LIETUVIŲ PORTO KLUBAS
"GRANDIS" sausio 24 d. turėjo draugišką krepšinio tyne su Avellaneda dos snorto klubu de (su Avellaneda rón). Rungtynes vyko su Avellaneda Pe-sekme 35:26 (17:14)

VALGYKLA IR RESTORANAS
Sveiki valgiai, greitas ir patarnavimas.
Savininkas
Josė Mitura
La Rioja 2219, Villa Porvenir, Avellaneda — T. E. 20-9380

LIETUVIŠKA BALDŲ DIRBTUVĖ
Gaminami įvairių rūšių baldai valgomiesiems ir miegamiesiems ir t. t.
Savininkas
Nikodemus Skrandžius
LUZURIAGA 750
Buenos Aires T. E. 21-2577

"FOTO PABLO"
NUOTRAUKOS gaminamos studijoje, namuose, išklmėse.
AIŠKINAMI negatyvai, daromos kopijos ir padidinami.
Darbas atliekamas pigiai ir gerai
P-je CHICAGO 982, AVELLANEDA
pusė kvadros nuo Lietuvių bažnyčios

Diplomuota Modistė
Magdalena Tumosienė
Priima įvairius sezoninius ir proginius užsakyimus
Sarmiento 510 Avellaneda

FUNDICION PRADO
Fundición de Bronce Mecanico, Aluminio y Herrajes en General. Sección Mecanica y Estampados. Matrices de todas clases y para toda Industria
Eduardo Jusys
MOLINOS DE RAFFO 473
Telefono: 22 53 05 Montevideo

DIDELIS KĖDŽIŲ FABRIKAS
Gaminamos įvairių rūšių kėdės dideliais kiekiais. Darbas atliekamas sąžiningai ir punktualiai.
Savininkai
Šulnis ir Geigas
Chile 765 Humberto I 1956
T. E. 20-9578 Avellaneda

"Lietuvos Aidai"
Lietuviškoji radio valandėlė kiekvieną sekmadienį 8 val. 30 min.
Radio Mitre LR6
Dir. ZEFERINAS JUKNEVIČIUS

Rudolfo Kureikio
LIETUVIŠKA KIRPYKLA
BRASILE 800 4 DE JUNIO
(priešais Lietuvių Salę)

Paryžiaus universiteto diplomuotas gydytojas
Dr. Emilio Cura
Vidaus ligų specialistas
Hospital Rawson ir Hospital Vecinal de Lanus gydytojas, priima ligonius savo priėmimo konsultoriumuose nuo 16 iki 20 val.:
URUGUAY 763 AVELLANEDA
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais;
SARMIENTO 4143 LANUS
antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais

Dr. Med. Iosė Uffinjyla
Zinomas išijų (ischiatrica), reumato ir artritis ligų specialistas, išgydąs visas šių ligų formas jo paties dar Lietuvoje išrastu gydymo metodu, prieš pora metų atvykęs į Argentina ir jau gavęs visas gydymo teises, priima ligonius grasaus gyd.
Dr. Cantilo konsultoriume
Av. M. Quintana 585
Buenos Aires T. E. 41-2714
kasdien 15—19 val.,
šeštadieniais 10—13 val.

Charles M. Smart
PIRMAEILIS DANTISTAS
Lietuvių draugas
Córdoba 991, 2 piso Dep. B, Capital
T. E. 31-7060

LIETUVIŠKA DUONOS KEPYKLA "EUROPA"
Kepama įvairių rūšių lietuviška duona. Pardavimas vietoje ir su pristatymu į namus. Priimami užsakymai įvairių švenčių ir iškilmių paruošimui
Jonas Motekūnas
Savininkas
Curupayti 230-32, Gerli, Avellaneda
T. E. 241, Lanus 0933

Parduodu modernią moterų kirpyklą (Peluqueria para Señoras) su naujais elektriniais aparatais ir gyvenamuoju kambariu. — Kreiptis į "LAIKO" Administraciją arba tiesiog į
Henriką Lukasevičių
Dominguez 525 Piñeyro

ČIUZINIŲ IR UZUOLAIŲ DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ
Parduodama bovelna, vilnos ir įvairios drobės. Daroma valizoms užvalkalai. Taisomos įvairios minkštos kėdės, daromos gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Kainos labai prieinamos.
Ananas Šalčiūnas
Juan B. Alberdi 933 - Buenos Aires
T. E. 60-2784

MECHANINĖ DIRBTUVĖ
Įvairiems darbams. Įvairiausi pritaikymai, padangų ir stabdžių keitimas. Darbas atliekamas sąžiningai ir greitai.
J. Sudnius ir D. Reale
ENTRE RIOS 1866
Buenos Aires T. E. 23-0903

Batų Dirbtuvė ir Cigarečių Parduotuvė
Gaminami nauji ir taisomi seni batai
Savininkas
Juozas Šnipas
Cabildo 651
Villa Porvenir Avellaneda

Lietuviška Stiklo Įmonė
Gaminami ir parduodami gražiausio stiliaus stiklai restoranams, viešbučiams, klubams, kavinėms ir šeimoms pilnais sąstatais ir dalimis. Išnuomojami asadoms, piknikams ir dideliems pokyliams.
Savininkai
P. VIDŪNAS, A. MASIULIS, VL. PALAČIONIS
Centras:
Zavaleta 551, Capital. T. E. 61-8765
Skyrius:
Dr. Juan Madera 1694 — Capital
T. E. 61-8690

VITRINŲ FABRIKAS
Įvairūs moderniški įrenginiai vaistinėms, drabužių parduotuvėms, barams ir t. t.
Savininkas
Kazimieras Kaminskas
Trelles 1545-47
Buenos Aires. T. E. 59-3675-1918

Alfonso Barlašiuo
Metalų liejimo ir apdirbimo Įmonė
ZAPICAN 2789
Telefono: 23 7 48 Montevideo

FOTO EMILIJA
Atliekami įvairūs foto darbai
Emilija Jasiukynienė
Savininkė
NOGOYA 2969
Villa del Parque T. E. 50-7319

BALDŲ FABRIKAS
Gaminami visų rūšių ir stilių baldai
Ananas Girdauskas
Savininkas
Hernandarias 1721, Buenos Aires

ELEKTROS INSTALACIJA
Namuose ir dirbtuvėse. Įvairių elektrinių prietaisų bei motorų taisymas
P. Mačernis
Isletas 3865 4 de Junio

Jei siuvėjas reikalingas, Būk taupus, ekonomingas: Drąsiai ženk pas NENISKI. Negaišiuodamas nė biškį.
Siuva jis ir miesto frantams Ir įtinka elegantams. Nors pigiai paims siuvėjas, Džiaugsies, į svečius neįėjęs!

JUOZAS NENISKIS
DIDELIS ANGLIŠKŲ MEDŽIAGŲ PASIRINKIMAS
CESPEDES 2485 (altura: Cabildo 1200)
Belgrano, Buenos Aires T. E. 73, Pampa 2916

MECHANINĖ DIRBTUVĖ
Veržklių gamyba. Gaminamos standartizuotos geležinės ir bronzinės veržklės
Inž. JONAS RAMANAUSKAS
ANATOLE FRANCE 390
SARANDI AVELLANEDA

MAŠINŲ FABRIKAS ŠALTAM METALO APDIRBIMUI
KNIEDŽIŲ, VARŽTŲ IR VERŽKLIŲ FABRIKAS
VLADAS URBIETIS
MORON 3596 LANUS
(Altura Pavón 3500) T. E. 241, Lanus 0116

Redaguoja Red. Kolegija. Vyr. Redaktor Dr. P. BRAZYS
Franqueo Pagau CONCESION N° 489

KAINA: Argentinoje metams \$ 15.—, užsimokėti savo priėmimo Reducida mečiui \$ 8.—, atskiras nr. 80 centų priimamos ir žiniatinklas Urugvajuje metams 4.— Urugv. pėtu kolonijos g. N° 4015
Kitur — metams 2.— doleriai.
Norint gauti "LAIKĄ" ORO PASTU, mėnesės prenumeratos tikslu kitur — 3.— dolerius.

Buenos Aires Avellaneda

Leonas ir Marta Matulaičiai sausio 7 d. krikštijo savo dukrelę Martą Elena. Po krikšto apeigų liet. Aušros Vartų bažnyčioje, kurias atliko kun. J. A. Margis M. I. C., tėvų namuose (Ferre 1951, N. Pompeya) įvyko jaukios vaišės, kuriose be krikšto tėvų (p-lė Adelė E. Matulaitytė ir Bruno Markevičius) dalyvavo artimesnieji giminės ir bičiuliai (pp. Damijonai ir kt.).

Algirdo Trasikio išleistuvių į JAV proga pp. Brazdžiai savo namuose Lugano priemiestyje sausio 14 d. iškėlė šaunias išleistuves, kuriose dalyvavo netoli pusantro šimto svečių, žinomų Bs. Aires lietuvių verslininkų, veikėjų, buv. tremtinių ir kt. Malorūs šeiminiškai taip buvo susigvyvenę su senesniai iš tremties atvykusiu tolimu giminaičiu, kad išleido jį tikrai kaip sūnų. Sekančią sausio 15 d. pp. Brazdžių namuose vėl susirinko artimesnieji giminės ir bičiuliai, jų tarpe p. Geigai, Eidukoniai, Aukštikalniai, Petroniai, Morkūnai ir kt. Buvo ir "LAIKO" red. su kun. Dr. K. Černiauskis. A. Trasikis yra sudaręs 5 metų sutartį su žymia prancūzų firma New Yorke, turi užtikrintą gerą at-

lygimą ir daug žadančias perspektyvas. Linkėdami laimingos kelionės Pan American lėktuvu ir geriausios sėkmės anapus pusiaujo, prašome ir toliau neužmiršti Argentinos lietuvių ir jų laikraščio "LAIKO".

Tradicinis Kalėdų jomarkas, turėjęs įvykti Lietuvių Aušros Vartų parapijoje gruodžio 25 d., dėl blogo oro buvo nukeltas ir įvyko sausio 1 d. Tačiau ir šį kartą pasitaikęs lytingas oras suvieno visus į salę ir sutrukdė programą ore.

Katalina ir inž. Jonas Čekanauskai nuo sausio 7 d. atostogauja Mar del Platoje "Guerrer" viešbutyje.

Kun. Vincentas Leščinskas grįžo iš Caruhė ir vėl pastoviai apsigyveno Necochea kurorte, Bs. Aires prov., kur eina pirmojo vikaro pareigas.

Kun. Pr. Baltrumas eina N. Prasiđjimo seserų kapeliono pareigas Balcarce, Bs. Aires prov. (apie 65 km. nuo Mar del Plata). Sesers veda ūkio mokyklą ("San José"), kurią taip pat dvas. aptarnauja.

Kun. Ant. Valiūška iš Šv. Lucijos parapijos Bs. Aires ruošiasi persikelti į

1950 m. vasario 5 d.

Lietuvių Aušros Vartų parapijos sode ir kitose patalpose įvyksta didelė lietuviška

Gegužinė

su įvairiomis pramogomis, rifais, muzika ir šokiais.
Proga susitikti su pažįstamais, pailsėti ir maloniai praleisti laiką.

Ascochinga kurortą kalnuose, apie 70 km. nuo Kordobos. Tenai eis Hermanas Adoratrice kapeliono pareigas ir stengsis pastoviai aptarnauti Kordobos lietuvių dvasinius reikalus.

Beatricė ir Vytautas Kerbeliai sausio 6 d. krikštijos savo pirmgimį Kazimierą — Vytautą. Krikštynos įvyko liet. Aušros Vartų bažnyčioje. Krikšto motina (per atstovę) buvo Liet. diplomatinės šefo žmona Ponia Lozoraitienė (Romoje).

Romas Kalinauskas, praėjusių metų kovo 9 d. atvykęs į Argentiją, yra vienas iš pačių žymiausių Lietuvos pašto ženklų specialistų — filatelistas. Prieš Lietuvos okupaciją Kaune, Laisvės Al. 66, turėjo didelį "Kultūros" knygyną ir knygų leidyklą su plačia pašto ženklų prekyba. Pirmą kartą iš Lietuvos pasitraukė į Vokietiją 1941 m. pradžioje, po to kai buvo bolševikų areštuotas ir sąlyginai 2 dienoms paleistas. 1944 m. antrą kartą pasitraukė iš Lietuvos nuo artėjančių bolševikų ir gyveno tremtyje. Turi pilnas Lietuvos ženklų kolekcijas, premijuotas Dancige, Lichtensteino kunigaikštijoje (Waduz mieste), Belgrade ir Prahoje (dar prieš antrąjį pasaulinį karą). Turi taip pat pilnas Latvijos, Lenkijos, Estijos, ir kt. valstybių pašto ženklų kolekcijas. Atvykęs į Argentiją, 6 mėnesius gyveno viešbutyje prie Avenida de Mayo, dabar gyvena Gral. Molino 766 (Sarandi). Ruošiasi atidaryti lietuvišką pašto ženklų, knygų, rankdarbių ir kt. krautuveną "Casa Lietuva" Buenos Aires centre ar Avellanedoje. Nori steigti Argentinos liet. filatelistų dr-ją ir propaguoti kultūrinę filatelizmo idėją "LAIKO" skiltyje. (L)

Dr. Aleksas Zotovas ir Aldona Mackevičiūtė sukūrė lietuvišką šeimą š. m. sausio 5 d. Po iškilmingos santuokos liet. Aušros Vartų bažnyčioje, kurios liudininkais (sv. tais) buvo Lidija Petravičienė ir inž. Jonas Čekanauskas, liet. parapijoje buvo jaukus pusrvyčiai. Vestuvinės vaišės vyko Lietuvių Salėje. Svečių tarpe buvo Ponia Emilija Čekanauskienė, Katalina ir inž. Jonas Čekanauskai, pp. Petravičiai, Povilauskai, Vyt. Namikas, R. Taraška, inž. L. Stripinis, Pranas Ramanauskas ir kt.

Eleonara ir Kazimieras Sulniai savo vasarvietėje Lomas de Zamora sausio 8 d. surengė platų lietuvišką pobūvį su vaišėmis — asada. Svečių tarpe buvo Ant. Geigas su šeima, Ant. Masiulis su šeima, Kazys Vanagas su šeima, Srta. Elida Suarmani, Juozas Morkūnas su šeima, Jurgis Morkūnas su šeima, Kaz. Masiulionis, P. Zuozas, Martynas ir Leonas Ribikauskai ir kt.

Juzė Povilaitienė sunkiai serga. Sausio 13 d. Rawson ligoninėje jei buvo padaryta operacija. Linkime greitai pasveikti.

Kazimiera Venekaitė, daugiau kaip mėnesį sirgusi Dr. José Fernandez ligoninėje, jau pasveiko ir gyvena Fr. Bibau 7246, Cap.

Šulnis ir Geigas pasistatė moderniška

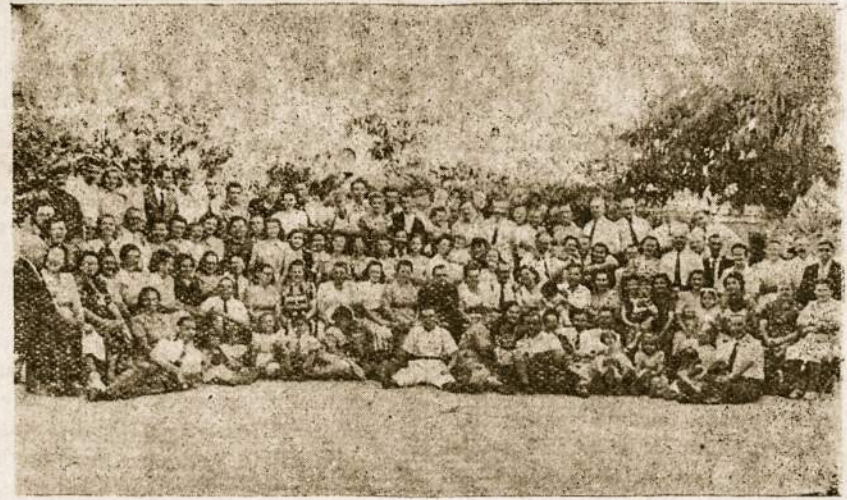
Turiu 20.000 pezu kapitalą.
Ieškau dalininko
(socio)

su kuriuo būtų galima kokią bendrą lietuvišką imonę įsisteigti. Teirautis "LAIKO" Redakcijoj.

Diplomuota Modistė
Danutė Gilvydienė
RIO CUARTO 3244
Buenos Aires

ELEKTRINIS KEDŽIŲ FABRIKAS
"LIT"
Didelis pasirinkimas. - Išpildomi įvairūs užsakymai. - Pristatome į visus miesto dalis.
Savininkas

Jonas Aukštikalnis
Vienas iš pirmųjų lietuvių, praskynęs kelį šiai pramonės šakai Argentinoje
Posadas 23 Avellaneda
T. E. 20. Wilde 7831
(aukštuma Avenida Mitre 4500)

Pp. Aukštikalnių svečiai Susivienijimo L. A. sodelyje 1950. I. 22.

Jono ir Vandos Čikštų svečiai jų vasarvietėje 1949. XII. 18.

vilą — chalet City Bell miestelyje netoli Bs. Aires. Vaisinguosius šeiminius aplankė liet. skautų būrys ir smagią praleido dieną gražioje gamtoje.

Jonas ir Vanda Čikštai praėjusių metų gruodžio 18 d. savo vasarvietės maudymosi baseino atsidarymo proga Ituzaingo suruošė retą pobūvį su asada, liet. muzika, dainomis ir šokiais. Svečių tarpe buvo pp. Aukštikalniai, p. Eidukonis, L. A. Mušketai, K. E. Gasevičiai, inž. Pr. Krapavickas su šeima, pp. Kaminskai, Namikai, K. Dobkevičius, pp. Valeckai, Tamošiūnai, Rastauskai, Kapnapskai, Kulioniai, Mirandai, Lapinskai, Katinai, Rožai, Kalveliai, Marcionai, Grudzinskai, Narbutai, kun. K. Černiauskas ir kt. Pažymėtina, kad p. J. Čikštai turi stumanią vedamą vitrinų fabriką Bs. As.

J. A. Juškai liet. Aušros Vartų bažnyčioje gruodžio 17 d. pakrikštijo savo jauniausią dukrelę. Krikšto motina buvo p-lė mok. Juškaitė. Krikštynų vaišėse buvo daug svečių: giminių, kaimynų ir artimesniųjų bičiulių.

Baisi audra, siauru rožū praėjusi per Bs. Aires provinciją ir miestą gruodžio 29 d., pareikalavo net keliolikos žmonių gyvybių, sugriovė tiltą per Riachuelo ir keletą namų. Liet. Aušros Vartų parapijos sode išvertė didelį medį, kuris virsdamas sugriovė aukštą mūro tvorą. Taip pat išvertė Susivienijimo Lietuvių Argentinoje statomo namo sieną, padarydama apie 4000 pezu nuostolių.

Prano Ramanauskų pirmojo "LAIKO" Garbės Leidėjo namuose Kalėdų pirmąją dieną įvyko jaukus priėmimas, kuriame dalyvavo "LAIKO" redakto-

rius, liet. skautų vadovas Vikt. Lesniauskas su šeima, "LAIKO" bendradarbis J. Vilutis su šeima, pp. Matukai, p. Norieikienė su dukrele, Dr. A. Zotovas su žmona (tada dar tik sužadėtine), pp. Jackevičiai, pp. Paliulioniai ir kt. Linksama programa dar labiau kėlė ir šiaip jau gerą svečių nuotaiką. Reikia pastebėti, kad p. Pranas Ramanauskas yra retos lietuviškos širdies žmogus, sudaręs tikrą šeimą su savo darbininkais ir bendradarbiais. Gerai pažindamas tikrąjį komunizmą, koks jis yra Rusijoje, jis nepakenčia naujų jo išpažintųjų ir pataikūnų ir praktiškai vykdo sveikus socialinius dėsnius savo verslamonėje.

JONAS AUKŠTIKALNIS, žymus pramonininkas ir "LAIKO" garbės leidėjas sausio 22 d. Susivienijimo Lietuvių Argentinoje patalpose, Lanūs, suruošė savo bičiuliams ir pažįstamiems platų lietuvišką pobūvį, kuriame dalyvavo daugiau kaip 200 žmonių. "LAIKO" korespondentas svečių tarpe matė p. Kaz. Deveikį su šeima, Br. Eudukonį su šeima, pp. Kaminskus, pp. Burbus, pp. Brazdžius, kun. Dr. K. Černiauską, pp. Čikštus, pp. Barzdžius, red. K. Norkų, p. Pocių, A. Trasikį, pp. Geigus, J. Morkūną su šeima, p. Majauską, H. Šimkūną, Julij Petronį su šeima, p. Gaidžiūną, p. J. Sudnį, inž. J. Ramanauską, pp. Lapinskus ir kt. Pobūvis buvo pajavirintas lietuviška muzika ir darė malonų kultūriną išpūdį. K.

KUN. KAZIMIERAS VENGRAS M. I. C. drauge su Vl. Urbiėčiu sausio 22 d. grįžo iš Rosario į Avellaneda. Pakeliui sustoję Pergamine susipažino su Luis Villoresi, kuris tą pačią dieną laimėjo automobilijų lenktynes prieš M. Fango Rosario mieste. Avellanedoje atsakomasis "LAIKO" redaktorius ir leidėjas kun. K. Vengras M. I. C. pasiliks keletą dienų ir vėl grįš į Rosario, kur organizuoja naują lietuvišką parapiją. L.

PAIESKOMAS PETRAS ČENYS, gyvenęs Dock Sud ir vėliausiai Avellanedoje. Prašoma pranešti "LAIKO" Redakcijai.

V. Rasiūno Optika
Gral. Mariano Acha 876 - MORON
Darbo valandos: Penktadienį 16—18, Šeštadienį 13—17 ir Sekm. 13—16 v.
Patogiausias susisiekimasis col. 10 (iki klubo "Pomona")

LIETUVIŠKA VALGYKLA RESTORANAS
Skanūs įvairiausių rūšių valgiai. Mandagus ir greitas patarnavimas
Kazimieras Duda
Savininkas
Pedro Mendoza 2117, T. E. 21-2952

KAIP SIEMET SVĘSIME VASARIO 16

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiemet Lietuvai išlaisvinti Centras Argentinoje kartu su jam priklausančiomis lietuviškomis organizacijomis vieningai kartu su jam priklausančiomis, kvopimrbrb urmb ud mis vieningai ir su nepaprastomis iškilėmis minės Lietuvos Nepriklausomybės — Vasario 16 — šventę. Ši mūsų Tautos šventė kasmet plačiai nuskamba per Argentinos laikraščius ir radiją, parodydama šiam kraštui ir visam pasauliui lietuvių susipratimą, vienybę ir žūtbūtinį ryžtą vėl atgauti pamintas Tautos teises ir jos visišką nepriklausomybę.

Šiemet Vasario 16 bus minima dar vienią ir išpūdingiau, nes prisidėjo daug naujų lietuviškų draugijų: Skautai, Tautinis Ansamblis, Vyčiai, Basanavičiaus Vardo Lietuvių Centras ir patriotinė spauda. Jau ruošinama nepaprasta šventės programa, kurios svarbesnieji punktai yra šie:

1. Vasario 16 d. Argentinos lietuvių kolonijos vardu bus iškilmingai padėtas vainikas prie San Martin mauzoliejaus Buenos Aires katedroje.
2. Patsai Nepriklausomybės šventės minėjimas įvyks VASARIO 19 D., SEKMADIENI. Ryte — speciali programa per radio. 10.30 val. lietuvių Aušros Vartų bažnyčioje Avellanedoje (Mendoza ir Brasil gatvių sankryžoje) įvyks iškilmingos pamaldos, kuriose giedos šv. Cecilijos choras, dalyvaujant smuikininkei p-lei Kuprevičiūtei su pianistu Andriam Kuprevičium ir solistais. Aukštųjų svečių tarpe matysime arki-vyskupą Fr. Aragone, įvairių tautybių atstovus ir kt. Organizacijos dalyvavus su savo vėliavomis.
3. Po pietų šventiškai išpuoštoje Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, ir gretimose liet. mokyklos patalpose įvyks pilietinis Vasario 16 akto paminėjimas. Pakviesti žymūs kalbėtojai ir daug aukštųjų svečių. Meninę programą išpildys šv. Cecilijos choras, Tautinis Ansamblis ir lietuviškieji skautai. Smulki minėjimo programa bus pranešta sekantįme "LAIKO" nr.

EMILIJA T. de ČEKANAUSKAS
METALO IŠDIRBINIŲ FABRIKAS
Gaminama įvairūs varžtai ir kitoki metaliniai išdirbiniai automatinėmis mašinomis ir dideliu kiekyje
BANDZEN 2645
T. E. 22, Avellaneda 8535 ir 4258 SARANDI

inž. JONAS ČEKANAUSKAS
Geležinių ir bronzinių įvairaus dydžio varžtų (tornillos) metalui veržti fabrikas. Gaminama automatinėmis staklėmis
BRANDZEN 2555
AVELLANEDA T. E. 22-9264
T. E. Particular: 22, Avellaneda 7812

Vytauto Nalivaikos Pensionas "LIETUVA"
Kviečia visus praleisti atostogas žavingose Ibcuy salose. Ramybė, grynas oras, geras maistas maudymosi, irklavimo bei žuvcavimo pramogos. Iš Buenos Aires stoties Perón išvykti traukiniu (5.20 val.) Campana, iš kur trečiad., šeštad. ir sekmad. išeina motorlaivis (lancha) į Ibcuy. Išlipti prie Tres Bocas Sagastume.

KEDŽIŲ DIRBTUVĖ
Priima įvairius užsakymus. Darbas atliekamas sąžiningai ir gražiai.
Savininkas
M. Šlikas
PASAJE BLANDENGUES 3015
(altura H. Cortes 650)
Avellaneda

Lietuviškas Saldainių Fabrikas
"KAUNAS" gamina įvairių rūšių saldinius
"Birulė"
Albinas Josys ir Juozas Kalvelis
Savininkai
Calle 7 esquina 20 LA PLATA

Jeigu nori pirkti arba parduoti
LOTA
bet kokio dydžio ir bet kokiame vietoje, kreipkis į
Antonio Zidelis
J. A. ROCA 1047 — T. E. 655-0423
HURLINGHAM, FCNGSM